

PRILOGA 1 (spremni dopis – 1. del):

 REPUBLIKA SLOVENIJA MINISTRSTVO ZA VISOKO ŠOLSTVO, ZNANOST IN INOVACIJE Masarykova cesta 16, 1000 Ljubljana gp.mvzi@gov.si
Številka: 0140-4/2025-3360-17
Ljubljana, 21. 8. 2025
EVA
GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE Gp.gs@gov.si

ZADEVA: Vlada Republike Slovenije se seznani s Poročilom Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in inovacije o opravljenem nadzoru nad zakonitostjo, učinkovitostjo in uspešnostjo dela Javne agencije za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije za leto 2024 ter nad delom direktorja agencije – predlog za obravnavo

1. Predlog sklepov vlade:

Na podlagi šestega odstavka 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14, 55/17 in 163/22), 48. člena Zakona o javnih agencijah (Uradni list RS, št. 52/02, 51/04 – EZ-A in 33/11 – ZEKom-C), 90. člena Zakona o znanstvenoraziskovalni in inovacijski dejavnosti (Uradni list RS, št. 186/21, 40/23, 102/24 in 40/25) in v zvezi z Usmeritvami za opravljanje nadzora nad zakonitostjo, učinkovitostjo in uspešnostjo dela javnih agencij št. 06000-3/2015/14 z dne 8.10.2015 je Vlada Republike Slovenije na seji dne sprejela naslednji

S K L E P

Vlada Republike Slovenije se je seznani s Poročilom Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in inovacije o opravljenem nadzoru nad zakonitostjo, učinkovitostjo in uspešnostjo dela Javne agencije za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije za leto 2024 ter nad delom direktorja agencije.

Barbara Kolenko Helbl
generalna sekretarka

Priloge:

- predlog sklepa Vlade Republike Slovenije
- obrazložitev predloga sklepa Vlade Republike Slovenije
- revidirano Letno poročilo Javne agencije za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije za leto 2024 in sklep Upravnega odbora Javne agencije za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije o sprejemu revidiranega Letnega poročila Javne agencije za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije za leto 2024 št. 410-47/2025-10 z dne 3. 6. 2025 ter poročilo neodvisnega revizorja z dne 25. 5. 2025
- soglasje Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in inovacije št. 0140-4/2025-3360-11 z dne 5. 8. 2025 k Letnemu poročilu Javne agencije za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije (ARIS) za leto 2024, ki ga je upravni odbor sprejel na 20. seji dne 26. 2. 2025

- poročilo Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in inovacije o opravljenem nadzoru nad zakonitostjo, učinkovitostjo in uspešnostjo Javne agencije za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije za leto 2024 ter nad delom direktorja agencije		
2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:		
3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:		
- dr. Jure Gašparič, državni sekretar - dr. Tomaž Boh, generalni direktor Direktorata za znanost in inovacije		
3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:		
4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:		
5. Kratek povzetek gradiva:		
V predmetnem gradivu Vladi Republike Slovenije predlagamo, da se seznani s Poročilom Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in inovacije o opravljenem nadzoru nad zakonitostjo, učinkovitostjo in uspešnostjo dela Javne agencije za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije za leto 2024 ter nad delom direktorja agencije.		
6. Presoja posledic za:		
a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	DA/NE
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	DA/NE
c)	administrativne posledice	DA/NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	DA/NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	DA/NE
e)	socialno področje	DA/NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: - nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja - razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna - razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij	DA/NE
7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR:		

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki	Znesek za tekoče leto (t)		Znesek za t + 1	
SKUPAJ				
OBRAZLOŽITEV:				
I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu V zvezi s predlaganim vladnim gradivom se navedejo predvidene spremembe (povečanje, zmanjšanje): – prihodkov državnega proračuna in občinskih proračunov, – odhodkov državnega proračuna, ki niso načrtovani na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov, – obveznosti za druga javnofinančna sredstva (drugi viri), ki niso načrtovana na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov.				
II. Finančne posledice za državni proračun Prikazane morajo biti finančne posledice za državni proračun, ki so na proračunskih postavkah načrtovane v dinamiki projektov oziroma ukrepov:				

II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:

Navedejo se proračunski uporabnik, ki financira projekt oziroma ukrep; projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in proračunske postavke (kot proračunski vir financiranja), na katerih so v celoti ali delno zagotovljene pravice porabe (v tem primeru je nujna povezava s točko II.b). Pri uvrstitvi novega projekta oziroma ukrepa v načrt razvojnih programov se navedejo:

- proračunski uporabnik, ki bo financiral novi projekt oziroma ukrep,
- projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in
- proračunske postavke.

Za zagotovitev pravic porabe na proračunskih postavkah, s katerih se bo financiral novi projekt oziroma ukrep, je treba izpolniti tudi točko II.b, saj je za novi projekt oziroma ukrep mogoče zagotoviti pravice porabe le s prerazporeditvijo s proračunskih postavk, s katerih se financirajo že sprejeti oziroma veljavni projekti in ukrepi.

II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:

Navedejo se proračunski uporabniki, sprejeti (veljavni) ukrepi oziroma projekti, ki jih proračunski uporabnik izvaja, in proračunske postavke tega proračunskega uporabnika, ki so v dinamiki teh projektov oziroma ukrepov ter s katerih se bodo s prerazporeditvijo zagotovile pravice porabe za dodatne aktivnosti pri obstoječih projektih oziroma ukrepih ali novih projektih oziroma ukrepih, navedenih v točki II.a.

II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:

Če se povečani odhodki (pravice porabe) ne bodo zagotovili tako, kot je določeno v točkah II.a in II.b, je povečanje odhodkov in izdatkov proračuna mogoče na podlagi zakona, ki ureja izvrševanje državnega proračuna (npr. priliv namenskih sredstev EU). Ukrepanje ob zmanjšanju prihodkov in prejemkov proračuna je določeno z zakonom, ki ureja javne finance, in zakonom, ki ureja izvrševanje državnega proračuna.

7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:

(Samo če izberete NE pod točko 6.a.)

Kratka obrazložitev

Gradivo nima finančnih posledic za proračun RS.

8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:

Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na:

- pristojnosti občin,
- delovanje občin,
- financiranje občin.

DA/NE

Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje:

- Skupnosti občin Slovenije SOS: DA/NE
- Združenju občin Slovenije ZOS: DA/NE
- Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: DA/NE

Predlogi in pripombe združenj so bili upoštevani:

- v celoti,
- večinoma,
- delno,
- niso bili upoštevani.

Bistveni predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani.

9. Predstavitev sodelovanja javnosti:

Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:

DA/NE

Poslovnik Vlade RS predhodne objave tovrstnega vladnega gradiva ne predvideva.

(Če je odgovor DA, navedite:

Datum objave:

V razpravo so bili vključeni:

- nevladne organizacije,
- predstavniki zainteresirane javnosti,
- predstavniki strokovne javnosti.

– .

Mnenja, predlogi in pripombe z navedbo predlagateljev (imen in priimkov fizičnih oseb, ki niso poslovni subjekti, ne navajajte):

Upoštevani so bili:

- v celoti,
- večinoma,
- delno,
- niso bili upoštevani.

Bistvena mnenja, predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani, ter razlogi za neupoštevanje:

Poročilo je bilo dano

Javnost je bila vključena v pripravo gradiva v skladu z Zakonom o ..., kar je navedeno v predlogu predpisa.)

10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:	DA/NE
11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:	DA/NE
dr. Igor Papič MINISTER	

Na podlagi šestega odstavka 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14, 55/17 in 163/22), 48. člena Zakona o javnih agencijah (Uradni list RS, št. 52/02, 51/04 – EZ-A in 33/11 – ZEKom-C), 90. člena Zakona o znanstvenoraziskovalni in inovacijski dejavnosti (Uradni list RS, št. 186/21, 40/23, 102/24 in 40/25) in v zvezi z Usmeritvami za opravljanje nadzora nad zakonitostjo, učinkovitostjo in uspešnostjo dela javnih agencij št. 06000-3/2015/14 z dne 8.10.2015 je Vlada Republike Slovenije na seji dne sprejela naslednji

S K L E P

Vlada Republike Slovenije se je seznanila s Poročilom Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in inovacije o opravljenem nadzoru nad zakonitostjo, učinkovitostjo in uspešnostjo dela Javne agencije za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije za leto 2024 ter nad delom direktorja agencije.

Barbara Kolenko Helbl
generalna sekretarka

Sklep prejmejo:

1. Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije, Masarykova cesta 16, 1000 Ljubljana
2. Ministrstvo za finance, Župančičeva 3, 1502 Ljubljana
3. Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo, Mestni trg 4, 1000 Ljubljana
4. Ministrstvo za javno upravo, Tržaška cesta 21, 1000 Ljubljana
5. Generalni sekretariat Vlade Republike Slovenije, Gregorčičeva 20, 1000 Ljubljana

OBRAZLOŽITEV:

Vlada Republike Slovenije je v sklepu številka 06000-3/2015/14 z dne 8. 10. 2015 določila Usmeritve za opravljanje nadzora nad zakonitostjo, učinkovitostjo in uspešnostjo dela javnih agencij. V 3. točki predmetnih Usmeritev je Vlada Republike Slovenije pristojnim ministrstvom naložila, da enkrat letno poročajo o izvedbi nadzora nad zakonitostjo, strokovnostjo in učinkovitostjo dela javne agencije iz pristojnosti ministrstva, in sicer tako, da v poročilo vključijo tudi vsebine iz 1. točke (nadzor ustanovitelja) in 2. točke (nadzor nad delom direktorja javne agencije) navedenih usmeritev. Če ugotovijo, da je bilo v tekočem letu delo javne agencije ali njenega direktorja v nasprotju z zakonitostjo, strokovnostjo in učinkovitostjo dela, predlagajo vladi ustrezne ukrepe.

V skladu z zgoraj navedenimi Usmeritvami Vlade Republike Slovenije je Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije skladno s prvim odstavkom 48. člena Zakona o javnih agencijah (Uradni list RS, št. 52/02, 51/04 – EZ-A in 33/11 – ZEKom-C) in 90. členom Zakona o znanstvenoraziskovalni in inovacijski dejavnosti (Uradni list RS, št. 186/21, 40/23, 102/24 in 40/25) v letu 2025 opravilo nadzor nad zakonitostjo, učinkovitostjo in uspešnostjo dela Javne agencije za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije za leto 2024 ter delom direktorja agencije in pripravilo poročilo o opravljenem nadzoru.

Glede na navedeno Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije v predmetnem gradivu posreduje Vladi Republike Slovenije v seznanitev poročilo o opravljenem nadzoru nad zakonitostjo, učinkovitostjo in uspešnostjo dela Javne agencije za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije za leto 2024 ter nad delom direktorja.

**POROČILO MINISTRSTVA ZA VISOKO ŠOLSTVO, ZNANOST IN INOVACIJE O OPRAVLJENEM
NADZORU NAD ZAKONITOSTJO, UČINKOVITOSTJO IN USPEŠNOSTJO DELA JAVNE
AGENCIJE ZA ZNANSTVENORAZISKOVALNO IN INOVACIJSKO DEJAVNOST REPUBLIKE
SLOVENIJE ZA LETO 2024 TER NAD DELOM DIREKTORJA AGENCIJE**

1. UVOD

Šesti odstavek 58. člena Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2024 in 2025 (23/23, 12/24 in 104/24 – ZIPRS2526) v nadaljnjem besedilu: ZIPRS2425) je določil, da morajo ne glede na določbe drugih zakonov in predpisov posredni uporabniki državnega proračuna sprejete finančne načrte in programe dela posredovati v soglasje pristojnemu ministrstvu najpozneje v 45 dneh po prejemu izhodišč iz drugega oziroma tretjega odstavka 58. člena ZIPRS2425. Drugi odstavek 60. člena ZIPRS2425 določa, da morajo posredni uporabniki proračuna države in občin ob sprejetju programa dela in finančnega načrta sprejeti tudi kadrovski načrt kot prilogo finančnega načrta, ki mora biti usklajen s finančnim načrtom, in pripraviti kadrovske načrte tako, da se število zaposlenih prikaže po virih financiranja v skladu s prvim odstavkom 60. člena ZIPRS2425.

Javna agencije za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: agencija) je dne 19. 6. 2025 po elektronski pošti na Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo) posredovala revidirano Letno poročilo Javne agencije za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije (ARIS) za leto 2024, poročilo neodvisnega revizorja z dne 28. 5. 2025 ter sklep Upravnega odbora Javne agencije za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije o sprejemu revidiranega Letnega poročila Javne agencije za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije (ARIS) za leto 2024 na 24. seji dne 18. 6. 2025 (dokument št. 0140-4/2025-3360-2 z dne 19. 6. 2025).

Ministrstvo je po pregledu ugotovilo, da je revidirano Letno poročilo Javne agencije za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije (ARIS) za leto 2024 pripravljeno tako, da prikazujeta načrtovane in dosežene cilje / vrednosti kazalnikov ter finančne podatke.

V revidiranem Letnem poročilu Javne agencije za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije (ARIS) za leto 2024 v izkazu prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po načelu denarnega toka za leto 2024 izkazuje presežek prihodkov nad odhodki v višini 178.050,81 EUR. Presežek prihodkov nad odhodki po načelu nastanka poslovnega dogodka za leto 2024 znaša 53.390,83 EUR. Presežek prihodkov nad odhodki ARIS je ugotovljen po načelu nastanka poslovnega dogodka za leto 2024, ki se zmanjša za presežek prihodkov nad odhodki skladno z 9.i členom Zakona o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo, 14/13 – popr., 101/13, 55/15 – ZFisP, 96/15 – ZIPRS1617, 13/18 in 195/20 – odl. US, 18/23-ZDU-10, 76/23, 24/25 – ZFisP-1 in 39/25) za leto 2024. Na dan 31. 12. 2024 ARIS ne izkazuje naložb prostih denarnih sredstev, prav tako se v letu 2024 ARIS ni zadolževal, zato so Izkaz računa finančnih terjatev in naložb določenih uporabnikov, Izkaz računa financiranja določenih uporabnikov ter Izkaz stanja in gibanja dolgoročnih finančnih naložb in posojil prazni.

V delu realizacije kadrovskega načrta za leto 2024, ki je bil pripravljen v skladu 60. členom Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2024 in 2025 (Uradni list RS, št. 123/23, 12/24 in 104/24 – ZIPRS2526; v nadaljnjem besedilu: ZIPRS2425), ARIS na dan 1. 1. 2025 na virih iz 1., 2., 3., 4., točke prvega odstavka 60. člena ZIPRS2425 izkazuje 87 zaposlenih, kar pomeni, da število zaposlenih, ki se financirajo iz teh virov, ne presega dovoljenega števila zaposlenih, kot je bilo določeno v kadrovskem načrtu za leto 2024 (112 zaposlenih). Na virih iz 5. do 11. točke prvega odstavka 60. člena ZIPRS2425 ARIS na dan 1. 1. 2025 izkazuje 8 zaposlenih (dovoljeno 10 zaposlitev).

Ministrstvo je v skladu z desetim odstavkom 58. člena ZIPRS2526 dne 5. 8. 2025 agenciji izdalo soglasje k Letnemu poročilu Javne agencije za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije (ARIS) za leto 2024, ki ga je upravni odbor sprejel na 20. seji, dne 26. 2. 2025. (dokument št. 0140-4/2025-3360-11 z dne 5. 8. 2025).

1.1. Pravne podlage

V skladu s prvim odstavkom 48. člena Zakona o javnih agencijah (Uradni list RS, št. 52/02, 51/04 – EZ-A in 33/11 – ZEKom-C; v nadaljnjem besedilu: ZJA) nadzor nad zakonitostjo, učinkovitostjo in uspešnostjo dela javne agencije opravlja ministrstvo, na delovnem področju katerega javna agencija deluje. Zakon o znanstvenoraziskovalni in inovacijski dejavnosti (Uradni list RS, št. 186/21, 40/23, 102/24 in 40/25) v 90. členu določa, da nadzor nad zakonitostjo, namenskostjo, učinkovitostjo in gospodarnostjo dela agencije opravlja ministrstvo, pristojno za znanost.

Vlada Republike Slovenije je dne 8. 10. 2015 sprejela Usmeritve za opravljanje nadzora nad zakonitostjo, učinkovitostjo in uspešnostjo dela javnih agencij (v nadaljnjem besedilu: Usmeritve) številka 06000-3/2015/14). V 3. točki predmetnih Usmeritev je Vlada Republike Slovenije pristojnim ministrstvom naložila, da enkrat letno poročajo o izvedbi nadzora nad zakonitostjo, strokovnostjo in učinkovitostjo dela javne agencije iz pristojnosti ministrstva, in sicer tako, da v poročilo vključijo tudi vsebine iz 1. in 2. točke navedenih usmeritev. Če ugotovijo, da je bilo v tekočem letu delo javne agencije ali njenega direktorja v nasprotju z zakonitostjo, strokovnostjo in učinkovitostjo dela, predlagajo vladi ustrezne ukrepe.

Vlada Republike Slovenije je v skladu z 2. točko Usmeritev naložila pristojnim ministrstvom, da na podlagi 37. člena ZJA ob predložitvi letnega poročila o delu javne agencije od direktorja zahtevajo poročilo o delovanju, poslovanju in opravljanju nalog iz pristojnosti javne agencije, v katerem naj bo posebej pojasnjeno doseganje ciljev in pričakovanih rezultatov dela iz pogodbe, s katero se za dobo, za katero je bil direktor imenovan, določijo cilji in pričakovani rezultati njegovega dela.

Če pristojno ministrstvo na podlagi poročil direktorja javne agencije ugotovi, da direktor ne opravlja svojega dela v skladu z zakonom in ustanovitvenim aktom ali da cilji in pričakovani rezultati njegovega dela iz prej navedene pogodbe niso doseženi, predlaga ukrepe v skladu s 23. členom ZJA.

1.2. Predstavitev namena, dejavnosti in nalog Javne agencije za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije za leto 2024

Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije (ARIS) je pravna oseba javnega prava, za katero se uporabljajo določbe zakonov in drugih predpisov, ki veljajo za javne agencije, če določila Zakona o znanstvenoraziskovalni in inovacijski dejavnosti (Uradni list RS, št. 186/21, 40/23, 102/24 in 40/25; v nadaljnjem besedilu: ZZrID) ne določajo drugače. Javno agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije je ustanovila Republika Slovenija s Sklepom o ustanovitvi Javne agencije za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 48/23, v nadaljnjem besedilu: Sklep o ustanovitvi ARIS) za opravljanje z ZZrID določenih nalog v javnem interesu za zagotovitev trajnega, strokovnega in neodvisnega odločanja o izbiri aktivnosti znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti, ki se financirajo iz državnega proračuna in drugih virov financiranja. Agencija v skladu z 2. členom Sklepa o ustanovitvi ARIS nastopa v pravnem prometu v okviru svoje dejavnosti samostojno, z vsemi pravicami in obveznostmi, v svojem imenu in za svoj račun.

Agencija v javnem interesu opravlja naloge, določene v 44. členu ZZrID:

(1) ARIS na področju znanstvenoraziskovalne dejavnosti opravlja zlasti naslednje naloge:

1. izvaja stabilno financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti iz 1. točke drugega odstavka 12. člena tega zakona in z njim povezane evalvacije ter sodeluje v postopku priprave in izvedbe pogajanj za sklenitev pogodbe o stabilnem financiranju znanstvenoraziskovalne dejavnosti iz 28. člena tega zakona;

2. na podlagi neodvisne ter po metodologiji, merilih in postopkih mednarodno primerljive evalvacije, razen če zakon ne določa drugače, odloča o izbiri aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti, ki so opredeljene v 2. točki drugega odstavka 12. člena tega zakona, ter izvaja njihovo financiranje;

3. spremlja izvedbo aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti, ki jih financira, in v tem okviru spremlja predvsem znanstveno odličnost ter širši družbeni in gospodarski vpliv;

4. nadzira zakonitost glede namenske porabe dodeljenih finančnih sredstev za izvajanje aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti, ki jih financira;

5. spodbuja in financira mednarodno sodelovanje, še posebej v okviru evropskega raziskovalnega prostora;

6. sofinancira projekte, opredeljene v 5. točki drugega odstavka 12. člena tega zakona, pri katerih je postopek razpisa za dodelitev sredstev izveden na evropski oziroma transnacionalni ravni in ki so bili izbrani v sofinanciranje na podlagi mednarodnih evalvacij in finančnih uskladitev v okviru programov in sodelovanj, h katerim je pristopila Republika Slovenija oziroma ARIS v skladu z razpoložljivimi proračunskimi sredstvi;

7. pripravi in izvaja instrumente iz 6. točke drugega odstavka 12. člena tega zakona za neposredno financiranje aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti, ki so bile na mednarodnih razpisih odlično ocenjene in ne financirane;

8. pripravi in izvaja instrumente iz 7. točke drugega odstavka 12. člena tega zakona za neposredno financiranje aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti, ki so bile izbrane v sofinanciranje v okviru centralnih programov EU, in ki omogočajo dopolnjevanje z drugimi evropskimi ali državnimi sredstvi;

9. pripravi in izvaja instrumente iz 8. in 9. točke drugega odstavka 12. člena tega zakona;

10. vodi zbirke podatkov, določene s tem zakonom;

11. vodi register zasebnih raziskovalcev;

12. sodeluje pri načrtovanju državne raziskovalne politike;

13. skladno s predpisi ministrstvu, pristojnemu za znanost, pošilja letne programe dela in finančne načrte, kadrovske načrte, letna poročila in periodične samoevalvacije svojega delovanja;

14. spodbuja sodelovanje raziskovalnih organizacij z družbo in gospodarstvom;

15. razvija in vzdržuje sistem kakovosti in učinkovitosti delovanja ARIS;

16. izvaja druge naloge v skladu s tem zakonom, ustanovnim aktom ARIS, morebitnimi usmeritvami ministrstva, pristojnega za znanost, ter sprejetim letnim programom dela in finančnim načrtom.

(2) ARIS na področju inovacijske dejavnosti opravlja zlasti naslednje naloge:

1. izvaja programe in ukrepe za spodbujanje tehnološkega razvoja in inovacijske dejavnosti;

2. izvaja promocijo tehnološkega razvoja in inovacijske dejavnosti ter prenosa znanja med gospodarstvom, visokošolskimi zavodi, raziskovalnimi in izobraževalnimi organizacijami, državo in drugimi deležniki;

3. zagotavlja svetovanje in strokovno podporo nosilcem projektov za razvoj izdelkov, razvoj sistemskih rešitev, proizvodnih procesov in storitev pri pridobivanju informacij in finančnih virov;

4. spodbuja mednarodno sodelovanje, prenos in uporabo mednarodnega tehnološkega znanja in inovacijske dejavnosti;

5. spodbuja povezovanje in prenos znanja gospodarstva z visokošolskimi zavodi, raziskovalnimi in izobraževalnimi organizacijami, državo in drugimi deležniki;

6. spremlja izvajanje programov in ukrepov, vrednoti učinke inovacijske in tehnološko razvojne politike in vlaganj v znanstvenoraziskovalno ter inovacijsko dejavnost za povečanje konkurenčnosti gospodarstva;

7. zagotavlja podatke za usmerjanje in izvajanje inovacijske politike ter v okviru svoje dejavnosti in pristojnosti sodeluje z drugimi organizacijami na področju znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti;

8. skrbi za pridobivanje dodatnih sredstev za izvajanje Znanstvenoraziskovalne in inovacijske strategije Slovenije;

9. sodeluje pri načrtovanju nacionalne tehnološko razvojne in inovacijske politike;

10. skladno s predpisi skrbi za redno poročanje o izvajanju letnih programov, uresničevanju finančnih načrtov in učinkih ministrstvu, pristojnemu za gospodarstvo in ministrstvu, pristojnemu za inovacije;

11. zagotavlja javnost dela in skrbi za informiranje javnosti o usmeritvah in učinkih inovacijske politike;

12. opravlja druge strokovne naloge skladno z namenom, za katerega je bila ustanovljena.

1.3. Pravne podlage za delovanje agencije v letu 2024

- Zakon o znanstvenoraziskovalni in inovacijski dejavnosti (ZZrID) (Uradni list RS, št. 186/21, 40/23 in 102/24),
- Zakon o raziskovalni in razvojni dejavnosti (ZRRD) (Uradni list RS, št. 22/06 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 - ZDru-1, 112/07, 9/11, 57/12-ZPOP –1A, 21/18 – ZNOrg, 9/19 in 186/21 - ZZrID),
- Zakon o javnih agencijah (ZJA) (Uradni list RS, št. 52/02, 51/04 – EZ-A in 33/11 – ZEKom-C),

- Zakon o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2024 in 2025 (ZIPRS2425) (Uradni list RS, št. 123/23 in 12/24),
- Zakon o javnih financah (ZJF) (Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo, 14/13 – popr., 101/13, 55/15 – ZFisP, 96/15 – ZIPRS1617, 13/18, 195/20 – odl. US, 18/23 – ZDU – IO in 76/23),
- Zakon o sistemu plač v javnem sektorju (ZSPJS) (Uradni list RS, št. 108/09 – uradno prečiščeno besedilo, 13/10, 59/10, 85/10, 107/10, 35/11 – ORZSPJS49a, 27/12 – odl. US, 40/12 – ZUJF, 46/13, 25/14 – ZFU, 50/14, 95/14 – ZUPPJS15, 82/15, 23/17 – ZDOdv, 67/17, 84/18, 204/21 in 139/22, 38/24, 48/24 - odl. US),
- Zakon za uravnoteženje javnih financ (ZUJF) (Uradni list RS, št. 40/12, 96/12 – ZPIZ-2, 104/12 – ZIPRS1314, 105/12, 25/13 – odl. US, 46/13 – ZIPRS1314-A, 56/13 – ZŠtip-1, 63/13 – ZOsn-I, 63/13 – ZJAKRS-A, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C, 101/13 – ZIPRS1415, 101/13 – ZDavNepr, 107/13 – odl. US, 85/14, 95/14, 24/15 – odl. US, 90/15, 102/15, 63/16 – ZDoh-2R in 77/17 – ZMVN-1, 33/19 – ZMVN-1A, 72/19, 174/20 – ZIPRS2122 in 139/22 – ZSPJS-AA),
- Zakon o delovnih razmerjih (ZDR-1) (Uradni list RS, št. 21/13, 78/13 – popr., 47/15 – ZZSDT, 33/16 – PZ-F, 52/16, 15/17 – odl. US, 22/19 – ZPosS, 81/19, 203/20 – ZIUPOPDVE, 119/21 – ZČmIS-A, 202/21 – odl. US, 15/22, 54/22 – ZUPŠ-1, 114/23 in 136/23 – ZIUZDS),
- Proračun Republike Slovenije za leto 2024 (DP 2024) (Uradni list RS, št. 150/22 in 123/23),
- sklenjeni meddržavni bilateralni sporazumi in protokoli ter večstranski sporazumi,
- Uredba o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti (Uradni list RS, št. 31/18),
- Odlok o načrtu ravnanja s stvarnim premoženjem države za organe državne uprave, pravosodne organe, javne zavode, javne gospodarske zavode, javne agencije in javne sklade za leto 2019 (Uradni list RS, št. 19/19, 20/19 – popr. in 21/19 – popr.),
- Uredba o dokumentih razvojnega načrtovanja in postopkih za pripravo predloga državnega proračuna (Uradni list RS, št. 54/10 in 35/18),
- Uredba o načinu priprave kadrovskih načrtov posrednih uporabnikov proračuna in metodologiji spremljanja njihovega izvajanja za leti 2024 in 2025 (Uradni list RS, št. 132/23),
- Uredba o sejinah in povračilih stroškov v javnih skladih, javnih agencijah, javnih zavodih in javnih gospodarskih zavodih (Uradni list RS, št. 16/09, 107/10, 66/12, 51/13 in 6/15, v povezavi s sklepom Vlade Republike Slovenije, št. 00712-35/2005/23 z dne 15. 2. 2017),
- Uredba o financiranju znanstvenoraziskovalne dejavnosti iz Proračuna Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 35/22, 144/22 in 79/23),
- Uredba o izvajanju znanstvenoraziskovalnega dela v skladu z načeli odprte znanosti (Uradni list RS, št. 59/23),
- Uredba o uvrstitvi delovnih mest v javnih agencijah, javnih skladih in javnih zavodih v plačne razrede (Uradni list RS, št. 69/08, 73/08, 6/11, 46/17, 80/18 in 157/22),
- Uredba o plačah direktorjev v javnem sektorju (Uradni list RS, št. 68/17, 4/18, 30/18, 116/21, 180/21, 29/22, 89/22, 112/22, 157/22, 25/23, 64/23 in 79/23),
- Uredba o delovni uspešnosti iz naslova povečanega obsega dela za javne uslužbenke (Uradni list RS, št. 53/08, 89/08 in 175/20),
- Uredba o povračilih stroškov za službena potovanja v tujino (Uradni list RS, št. 76/19, 180/20 in 116/21),
- Pravilnik o postopkih za izvrševanje proračuna Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 50/07, 61/08, 99/09 – ZIPRS1011, 3/13, 81/16, 11/22, 96/22, 105/22 – ZZNŠPP, 149/22, 106/23 in 88/24),
- Pravilnik o sestavljanju letnih poročil za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava (Uradni list RS, št. 133/23 in 81/24),
- Splošni akt o stabilnem financiranju znanstvenoraziskovalne dejavnosti (Uradni list RS, št. 87/22 in 103/22 – popr.),
- Splošni akt o postopkih (so)financiranja in ocenjevanja ter spremljanju izvajanja znanstvenoraziskovalne dejavnosti (Uradni list RS, št. 166/22 in 92/24),
- Splošni akt o strokovnih telesih ARRS (Uradni list RS, št. 166/22),
- Kriteriji za ugotavljanje izpolnjevanja izkazovanja mednarodno primerljivih raziskovalnih rezultatov in obdobje zajema mednarodno primerljivih raziskovalnih rezultatov za vodjo raziskovalnega projekta in programa, št. 007-5/2022-3 z dne 16. 5. 2022, št. 007-1/2023-1 z dne 2. 2. 2023 in št. 007-14/2024 z dne 22. 5. 2024,
- Pravilnik o Ciljnih raziskovalnih programih (CRP) (Uradni list RS, št. 43/11 in 6/12 in 186/21 – ZZrID),
- Pravilnik o postopkih (so)financiranja in ocenjevanja ter spremljanju izvajanja raziskovalne dejavnosti (Uradni list RS, št. 52/16, 79/17, 65/19, 78/20, 145/20 in 186/21 – ZZrID in 166/22),

- Pravilnik o koncesiji za izvajanje javne službe na področju raziskovalne dejavnosti (Uradni list RS, št. 48/03, 20/14, 56/16, 69/17 in 186/21 – ZZrID),
- Pravilnik o raziskovalnih nazivih (Uradni list RS, št. 126/08, 41/09, 55/11, 80/12 in 4/13 – popr., 5/17, 31/17, 7/19 in 186/21 – ZZrID in 92/24),
- Pravilnik o vsebini in načinu vodenja evidence o izvajalcih raziskovalne in razvojne dejavnosti (Uradni list RS, št. 40/13, 51/14 in 186/21 – ZZrID),
- Pravilnik o registru zasebnih raziskovalcev (Uradni list RS, št. 12/05, 5/07, 84/08 in 186/21 – ZZrID),
- Pravila o državnih pomočeh na področju raziskovalne dejavnosti št. 007-7/15-1 z dne 9. 2. 2016, št. 007-7/15-10 z dne 8. 4. 2016 in št. 007-2/2024-1 z dne 7. 3. 2024,
- Kolektivna pogodba za negospodarske dejavnosti v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 18/91-I, 53/92, 13/93 – ZNOIP, 34/93, 12/94, 18/94 – ZRPJZ, 27/94, 59/94, 80/94, 64/95, 19/97, 37/97, 87/97 – ZPSDP, 3/98, 3/98, 39/99 – ZMPUPR, 39/99, 40/99 – popr., 99/01, 73/03, 77/04, 115/05, 43/06 – ZKoliP, 71/06, 138/06, 65/07, 67/07, 57/08 – KPJS, 67/08, 1/09, 2/10, 52/10, 2/11, 3/12, 40/12, 1/13, 46/13, 95/14, 91/15, 88/16, 80/18, 31/19, 80/19, 97/20, 160/20, 88/21, 136/22, 12/24 in 99/24),
- Kolektivna pogodba za javni sektor (Uradni list RS, št. 57/08, 23/09, 91/09, 89/10, 89/10, 40/12, 46/13, 95/14, 91/15, 21/17, 46/17, 69/17, 80/18, 136/22 in 12/24),
- Kolektivna pogodba za raziskovalno dejavnost (Uradni list RS, št. 45/92, 50/92 – popr., 5/93, 18/94 – ZRPJZ, 50/94, 45/96, 51/98, 73/98 – popr., 39/99 – ZMPUPR, 106/99, 107/00, 64/01, 84/01, 85/01 – popr., 43/06 – ZKoliP, 61/08, 67/08, 40/12, 46/13, 106/15, 46/17, 80/18, 160/20, 88/21, 136/22 in 12/24),
- Kolektivna pogodba za državno upravo, uprave pravosodnih organov in uprave samoupravnih lokalnih skupnosti - tarifni del (Uradni list RS, št. 60/08, 106/15, 51/16, 46/17, 58/17 – popr., 80/18 in 136/22),
- Dogovor o uskladitvi vrednosti plačnih razredov plačne lestvice in datumu izplačila regresa za letni dopust v letu 2024 (Uradni list RS, št. 12/24),
- Navodilo o pripravi finančnih načrtov posrednih uporabnikov državnega in občinskih proračunov (Uradni list RS, št. 91/00 in 122/00),
- Sklep o ustanovitvi Javne agencije za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 48/23);
- Sklep o ustanovitvi javnega raziskovalnega zavoda Rudolfovo – Znanstveno in tehnološko središče Novo mesto (Uradni list RS, št. 42/22, 71/22, 128/22, 132/23 in 111/24),
- Sklep o ustanovitvi javnega raziskovalnega zavoda Znanstveno in inovacijsko središče Pomurje (Uradni list RS, št. 86/22, 128/22, 132/23 in 2/25),
- Usmeritve Vlade Republike Slovenije za izvajanje nadzora nad zakonitostjo, učinkovitostjo in uspešnostjo dela javnih agencij, določene s sklepom Vlade Republike Slovenije št. 06000-3/2015/14 z dne 8. 10. 2015.

Dokumenti dolgoročnega razvojnega načrtovanja:

- Resolucija o znanstvenoraziskovalni in inovacijski strategiji Slovenije 2030 (Uradni list RS, št. 49/22),
- Načrt razvoja raziskovalne infrastrukture 2030 (NRRI 2030),
- Nacionalna strategija odprtega dostopa do znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov v Sloveniji 2015–2020 (Sklep Vlade Republike Slovenije, št. 60300-5/2015/5 z dne 3. 9. 2015),
- Slovenska strategija trajnostne pametne specializacije - S5,
- Strategija razvoja Slovenije 2030.

2. POGODBA O FINANCIRANJU DELOVANJA JAVNE AGENCIJE ZA ZNANSTVENORAZISKOVALNO IN INOVACIJSKO DEJAVNOST REPUBLIKE SLOVENIJE V LETU 2024

V skladu s 36. členom Sklepa o ustanovitvi ARIS je agencija pridobivala sredstva državnega proračuna na podlagi pogodbe, sklenjene z ministrstvom pristojnim za znanost (Pogodba št. C3330-24-452004 o financiranju delovanja agencije in znanstvenoraziskovalne dejavnosti s pripadajočimi aneksi), s katero sta dogovorili obseg, način in izvedbo financiranja tekočega delovanja agencije, investicij za delovanje agencije, programskih nalog agencije ter o obsegu, načinu in izvedbi financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti po načelu denarnega toka skladno s Programom dela in finančnim

načrtom agencije za leto 2024, in sicer za opravljeno delo in izvedene programe v obdobju od 1. 1. 2024 do 31. 12. 2024.

Financiranje delovanja agencije in financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti se je zagotavljalo iz ločenih proračunskih postavk. Za vsa prejeta sredstva je agencija tekoče mesečno, na predpisanih obrazcih, ministrstvu pošiljala zahtevke za izplačilo sredstev, ki jih je ministrstvo po preveritvi ustreznosti odobrilo.

3. REVIDIRANO LETNO POROČILO JAVNE AGENCIJE ZA ZNANSTVENORAZISKOVALNO IN INOVACIJSKO DEJAVNOST REPUBLIKE SLOVENIJE (ARIS) ZA LETO 2024 – POVZETEK

3.1. Izvajanje aktivnosti na področju znanstvenoraziskovalne dejavnosti

Program 0502 – Znanstvenoraziskovalna dejavnost je osrednji instrument za financiranje znanstvenoraziskovalnega in deloma tudi razvojnega dela v Sloveniji. Program vključuje sofinanciranje raziskovalnega dela na znanstvenoraziskovalnem in razvojnem področju v državnem, visokošolskem in poslovnem sektorju. Ukrepi na področju znanstvenoraziskovalne dejavnosti so usmerjeni v sofinanciranje temeljnih, aplikativnih in podoktorskih raziskovalnih projektov, financiranje raziskovalnih in infrastrukturnih programov (z izjemo gospodarskih družb, ki niso prejemniki sredstev stabilnega financiranja) ter razvoja znanstvenoraziskovalne in infrastrukturne dejavnosti v okviru stabilnega financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti, v bilateralne in večstranske mednarodne projekte na področju znanosti, sofinanciranje mednarodne mobilnosti raziskovalcev in raziskovalk, mednarodnih izmenjav ter drugih mehanizmov za spodbujanje mednarodnega sodelovanja slovenskih raziskovalcev in raziskovalk v evropskem in mednarodnem raziskovalnem prostoru. Ukrepi so usmerjeni tudi v sofinanciranje mladih raziskovalcev, ki so financirani iz sredstev programskega stebra stabilnega financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti in spodbujanje zaposlovanja mlajših raziskovalcev in raziskovalk.

3.2. Izvajanje aktivnosti na področju inovacij

V letu 2024 je potekalo intenzivno vzpostavljanje inovacijske dejavnosti agencije. V začetku leta 2024 je agencija imela sistemiziran Sektor za inovacije s predvidenim številom desetih zaposlitev, ki ga je julija 2024 reorganizirala v Sektor za inovacijske projekte znotraj novega Področja za raziskovalne in inovacijske ukrepe. V sektorju je bilo konec leta 2024 zaposlenih štirinajst (14) oseb za izvajanje inovacijskih razpisov, dodatno pa so bile v sektor integrirane tri osebe za izvajanje Javnega razpisa za sofinanciranje dolgoročnejših velikih raziskovalno-inovacijskih sodelovalnih programov na lestvici TRL 3-6 v okviru NOO.

3.3. Financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti agencije v letu 2024

Projekt 3330-23-0001: Raziskovalna oprema 2023-2027

V okviru projekta proračuna 3330-23-0001 – Raziskovalna oprema 2023-2027 se financirajo nakupi raziskovalne opreme velike vrednosti. Raziskovalna oprema predstavlja pomembno raziskovalno in infrastrukturno podporo raziskovalnemu kadru za opravljanje znanstvenoraziskovalne dejavnosti pri izvajanju raziskovalnih in razvojnih projektov in programov. Prijavitelji na javni razpis za sofinanciranje nakupov raziskovalne opreme so lahko javne raziskovalne organizacije, ki izvajajo javno službo na področju znanstvenoraziskovalne dejavnosti v obliki programskega stebra stabilnega financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti ali infrastrukturne dejavnosti v okviru institucionalnega stebra stabilnega financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti. Sofinancirajo se nakupi raziskovalne opreme, katere informativna predračunska nabavna vrednost prijavljene raziskovalne opreme znaša najmanj 50.000 EUR za naravoslovje, najmanj 20.000 EUR za tehniko, biotehniko in medicino ter najmanj 15.000 EUR za humanistiko in družboslovje. Nakupi raziskovalne opreme se (so)financirajo tudi v okviru (so)financiranja projektov Gravitacija in Strateških projektov. Prav tako se nakup

raziskovalne opreme (so)financira na podlagi sklenjene pogodbe o financiranju javnega raziskovalnega zavoda Rudolfovo – Znanstveno in tehnološko središče Novo mesto za leto 2024 (v nadaljevanju: zavod Rudolfovo), ki je bila sklenjena na podlagi Programa dela in finančnega načrta za leto 2024 za Rudolfovo – Znanstveno in tehnološko središče Novo mesto, na katerega je dalo soglasje resorno ministrstvo.

Aktivnosti v 2024

V letu 2024 so se sofinancirali nakupi raziskovalne opreme, odobreni na podlagi Javnega razpisa za sofinanciranje nakupov raziskovalne opreme Paket 21 in Paket 22. V letu 2023 je bil objavljen Javni razpis za sofinanciranje nakupa raziskovalne opreme Paket 22. Odobren je bil prednostni seznam nakupov raziskovalne opreme za Paket 22 v skupni višini 10.161.717,54 evrov za nakupe opreme v letih 2024 in 2025. V letu 2024 je bilo izvedenih 13 nakupov raziskovalne opreme iz Paketa 21 in 101 nakup raziskovalne opreme iz Paketa 22 v skupni višini 10.817.731,01 evrov.

Na podlagi Javnega razpisa za (so)financiranje Gravitacija se je v letu 2024 sofinanciral nakup raziskovalne opreme v višini 15.000,00 evrov.

Agencija je na podlagi pogodbe, sklenjene z zavodom Rudolfovo v letu 2024 za nakup raziskovalne opreme zavodu namenila sredstva v višini 72.500,00 evrov.

Načrtovana in realizirana sredstva

Tabela 1: Načrtovana in realizirana sredstva v 2024 za projekt 3330-23-0001: Raziskovalna oprema 2023-2027 po denarnem toku

Projekt	Naziv	Finančni načrt 2024 (EUR)	Realizacija 2024 (EUR)	Realizacija 2024/Finančni načrt 2024 (EUR)
3330-23-0001	Raziskovalna oprema 2023-2027	11.795.930,17	11.795.930,17	100,00 %

Realizacija sredstev za projekt 3330-23-0001: Raziskovalna oprema 2023-2027 v letu 2024 je bila 100,00 %. Za projekt je bilo namenjenih 11.795.930,17 evrov, enak znesek je bil tudi porabljen.

Kazalniki

Tabela 2: Realizacija ciljnih vrednosti kazalnikov za projekt Raziskovalna oprema 2023-2027

Kazalnik	Dosežena vrednost 2024	Ciljna vrednost 2024	Realizacija
I10330 Število kosov velike raziskovalne opreme v uporabi	1606	1120	143 %
I10332 % odpisane raziskovalne opreme	56	58	97 %

Kazalnik: I10330 – Število kosov velike raziskovalne opreme v uporabi

Raziskovalna oprema predstavlja pomembno raziskovalno in infrastrukturno podporo raziskovalcem za opravljanje znanstvenoraziskovalne dejavnosti pri izvajanju raziskovalnih in razvojnih projektov in programov. V prihodnjih letih bo treba opazno povečati financiranje nakupa raziskovalne opreme, kar bo pomembno prispevalo k zagotavljanju ustreznih pogojev za izvajanje znanstvenoraziskovalne dejavnosti v Republiki Sloveniji. Število realiziranih nakupov velike raziskovalne opreme je odvisno od obsega proračunskih sredstev, dinamike nakupov raziskovalne opreme in zmožnosti zagotavljanja lastnih sredstev s strani raziskovalnih organizacij, kar posledično vpliva na doseganje ciljne vrednosti. Dosežena vrednost v letu 2022 je 1230 kosov velike raziskovalne opreme (podatek se nanaša na stanje konec leta 2021), v letu 2023 je bilo teh kosov 1377, kar je precej nad ciljno vrednostjo (večji del sicer v času delovanja ARRS), še višja pa je bila vrednost kazalnika v 2024 - 1606 kosov.

Kazalnik: I10332 – Delež odpisane raziskovalne opreme

Kazalnik se nanaša na delež števila kosov raziskovalne opreme, ki so v celoti amortizirani, glede na obstoječe število kosov raziskovane opreme, o kateri poročajo raziskovane organizacije. V letu 2024 je

bil delež odpisane raziskovalne opreme 56 % s čimer ni dosežena ciljna vrednost 58 %. Ocenjujemo, da bo treba še povečati vlaganje v raziskovalno opremo. Sodobna raziskovalna oprema je nujni pogoj za zagotavljanje konkurenčnosti slovenskih raziskovalcev v prostoru EU in v svetovnem merilu. S prvim kazalnikom je ciljna vrednost v 2024 močno presežena pri drugem kazalniku je bila dosežena vrednost približno na ravni ciljne vrednosti.

Projekt 3330-23-0002: Podporne dejavnosti ZRD 2023-2027

V okviru proračunskega projekta 3330-23-0002 Podporne dejavnosti ZRD 2023-2027 se je izvajalo (so)financiranje domače poljudne znanstvene periodike, znanstvene periodike, znanstvenih monografij, dostop do tuje literature in baz podatkov ter delovanje šestih osrednjih specializiranih informacijskih centrov (OSIC), katerih naloga je zagotavljati kakovost vodenja bibliografskih zapisov v sistemu COBISS.

Sofinanciranje znanstvenega tiska pomeni pomemben korektiv tržnemu mehanizmu, saj zaradi omejene zainteresirane publike izdaje pogosto ne bi bile ekonomsko upravičene, je pa izdajanje znanstvenega tiska širšega družbenega pomena. Sofinancirane so tudi dejavnosti osrednjih specializiranih informacijskih centrov oziroma specialnih in visokošolskih knjižnic, ki opravljajo naloge centrov, s katerimi se izgrajuje sistem bibliografske baze raziskovalcev v Sloveniji.

Aktivnosti v 2024

V letu 2024 je bil izveden Javni razpis za sofinanciranje izdajanja znanstvenih monografij. V letu 2024 se je sofinanciralo izdajanje publikacij na podlagi javnih razpisov za sofinanciranje domačih znanstvenih publikacij in domačih poljudnoznanstvenih publikacij iz leta 2022.

V letu 2022 je bil izveden Javni razpis za sofinanciranje programov dejavnosti osrednjih specializiranih informacijskih centrov za raziskovalno dejavnost v obdobju 2023–2025. Agencija v okviru izvajanja dejavnosti OSIC spremlja uresničevanje izvajanja nalog na podlagi podatkov o statistiki verificiranih tipologij, ki jih mesečno pripravlja IZUM, in na podlagi letnih poročil OSIC.

V letu 2024 je bil izveden Javni razpis za sofinanciranje nakupa mednarodne znanstvene literature v letu 2024. Agencija je sredstva iz državnega proračuna za sofinanciranje mednarodne znanstvene literature in baz podatkov dodelila knjižnicam na podlagi javnega razpisa. Nabavljene so bile mednarodne serijske publikacije, mednarodne zbirke podatkov SCOPUS, SciVal in Expert Lookup ter oblikovani nabavni konzorciji. Pomembne konzorcijske pogodbe, ki jih vodita Centralna tehniška knjižnica Univerze v Ljubljani ter Narodna in univerzitetna knjižnica, so sklenjene za Nature, Science Direct, SpringerLink, Wiley Online Library, ACS Online Package, IEEE/IEL (Institute of Electrical and Electronics Engineers), JSTOR, RSC (Royal Society of Chemistry), EBSCOhost Research Databases, Emerald, SAGE journals online, Taylor&Francis Online in PsycArticles.

S konzorcijskimi povezavami je slovenskim raziskovalcem in raziskovalkam omogočen enak dostop do svetovnega znanja, kot ga imajo raziskovalci in raziskovalke v razvitejših evropskih državah. Izbor knjižnic je zagotovil racionalno nabavo in uporabniško primerno distribucijo znanstveno relevantnih mednarodnih serijskih publikacij in mednarodnih zbirk podatkov. Licenčne pogodbe, ki jih upravljavci konzorcijskih sklepajo s ponudniki, so takšne, da do informacijskih virov v prostorih knjižnic lahko dostopajo vsi uporabniki, tudi naključni obiskovalci knjižnic, ne glede na status in druge kriterije. S tem je dostop do vsebin zagotovljen tudi širši zainteresirani javnosti.

V letu 2024 je agencija v okviru javnega razpisa za povračilo stroškov znanstvenih objav v odprtem dostopu (razpis objavljen 15. 3. 2024) sofinancirala 296 znanstvenih objav in naslednje aktivnosti iz Akcijskega načrta za odprto znanost: A6.2.1/3.11: Vzpostavitev nacionalnega podatkovnega repozitorija slovenskih genomskih podatkov po načelih FAIR kot del projekta GDI - +1MG, A6.2.1/3.12: Vzpostavitev ekosistema oblačnih storitev umetne inteligence za podporo odprti znanosti A14SI, ki je povezan z ekosistemi za podporo umetni inteligenci na ravni EU in širše., A6.2.1/3.2: Razvoj, vzdrževanje in delovanje nacionalne infrastrukture odprte znanosti, A6.2.1/4.1: Organiziranje mreže informacijske podpore odprte znanosti za zagotavljanje usklajenega usposabljanja raziskovalcev za podporo FAIR in odprti znanosti v Sloveniji., A6.2.1/4.3: Spletno usposabljanje za ravnanje z odprtimi (FAIR)

raziskovalnimi podatki za potrebe JRO, A6.2.3/3.5: Podpora delu RDA vozlišča Slovenija, A6.2.5/1.6: V okviru mreže informacijske podpore odprti znanosti podpora razvoju občanske znanosti.

Načrtovana in realizirana sredstva

Tabela 3: Načrtovana in realizirana sredstva v 2024 za projekt 3330-23-0002: Podporne dejavnosti ZRD 2023-2027 po denarnem toku

Projekt	Naziv	Finančni načrt 2024 (EUR)	Realizacija 2024 (EUR)	Realizacija 2024/Finančni načrt 2024 (EUR)
3330-23-0002	Podporne dejavnosti ZRD 2023-2027	10.466.890,84	10.466.890,84	100,00 %
Po vsebinskih sklopih	Poljudno znanstvena periodika	90.000,02	90.000,02	100,00 %
	Domača znanstvena periodika	1.747.258,91	1.747.258,91	100,00 %
	Domači znanstveni tisk, monografije	274.197,38	274.197,38	100,00 %
	Tuja periodika in baze podatkov	6.911.283,90	6.911.283,90	100,00 %
	OCIS	310.000,00	310.000,00	100,00 %
	Odprti dostop	554.025,63	554.025,63	100,00 %
	Aktivnosti odprta znanost - neposredne pogodbe	580.125,00	580.125,00	100,00 %

Realizacija sredstev za projekt 3330-23-0002: Podporne dejavnosti ZRD 2023-2027 v letu 2024 je bila 100,00 %. Za projekt je bilo namenjenih 10.466.890,94 evrov, enak znesek je bil tudi porabljen. Od tega zneska je bil največji delež porabljen za tujo periodiko in baze podatkov, sledila je domača znanstvena periodika.

Kazalniki

Tabela 4: Realizacija ciljnih vrednosti kazalnikov za projekt Podporne dejavnosti ZRD 2023-2027

Kazalnik	Dosežena vrednost 2024	Ciljna vrednost 2024	Realizacija
I10324 – Število prejemnikov sredstev za znanstveno literaturo	35	48	73 %
I10344 – Število financiranih publikacij s poljudnoznanstveno in znanstveno vsebino	174	170	102 %
I10346 – Število financiranih znanstvenih monografij	127	160	79 %

Kazalnik: I10324 – Število prejemnikov sredstev za znanstveno literaturo

Za kakovostno znanstvenoraziskovalno delo je nujen dostop do ustreznega števila kakovostnih znanstvenih revij in podatkovnih zbirk obravnavanih tematskih področij. Število prejemnikov v letu 2022 je znašalo 45, kar nekoliko odstopa od ciljne vrednosti, v letu 2023 pa se je to število še nekoliko znižalo (33). V letu 2024 je število ponovno naraslo (35), vendar še vedno nismo dosegli ciljne vrednosti.

Kazalnik: I10344 – Število financiranih publikacij s poljudnoznanstveno in znanstveno vsebino

Cilj je zagotoviti izdajanje okrog 150 domačih znanstvenih in 20 poljudnoznanstvenih periodičnih publikacij ob zagotavljanju izpolnjevanja načel in zahtev po objavah v odprtem dostopu za revije z znanstveno vsebino. V letu 2023 je bilo sofinanciranih 17 publikacij s poljudnoznanstveno vsebino in 157 publikacij z znanstveno vsebino, skupno 174 publikacij. Tudi v letu 2024 je bilo skupaj financiranih 174 publikacij, s čimer smo presegli ciljno vrednost.

Kazalnik: I10346 – Število financiranih znanstvenih monografij

Namen je zagotavljati sofinanciranje objav 150–200 znanstvenih monografij na leto. V letu 2023 je bilo financiranih 132 znanstvenih monografij, kar je manj od ciljne vrednosti. Enako velja tudi za leto 2024, ko je bilo financiranih 127 znanstvenih monografij.

Pri dveh od treh kazalnikov ciljnih vrednosti v letu 2024 agencija ni dosegla. Na število prejemnikov sredstev vpliva več različnih dejavnikov, pri čemer bi izpostavili predvsem višino sredstev, ki so namenjena posameznemu razpisu ter število dejanskih prijav na razpis. Na oba dejavnika agencija nima neposrednega vpliva. V prihodnje bi bilo potrebno razmisliti o nižjih ciljnih vrednostih.

Projekt 3330-23-0003: Stabilno financiranje ZRD 2023-2027

ZZrID je kot bistveno novost uvedel stabilno financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti in avtonomnost prejemnikov stabilnega financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti. Prvo pogodbeno obdobje stabilnega financiranja zajema obdobje 2022–2027. Do stabilnega financiranja so za prvo pogodbeno obdobje upravičene raziskovalne organizacije, ki so imele na dan začetka uporabe ZZrID raziskovalne in infrastrukturne programe oziroma samo raziskovalne programe, z izjemo gospodarskih družb, ki v skladu z ZZrID niso upravičene do stabilnega financiranja. Po izteku prvega pogodbenega obdobja se bodo sredstva raziskovalnih programov prejemnikov stabilnega financiranja, ki na dan uveljavitve ZZrID niso izvajali nobenega raziskovalnega programa kot matična raziskovalna organizacija, prenesla na raziskovalne programe v matičnih raziskovalnih organizacijah. Število prejemnikov stabilnega financiranja se je 4. 6. 2024 znižalo, in sicer: s 55 na 54 (pripojitev enega prejemnika stabilnega financiranja k drugemu, preoblikovanemu prejemniku stabilnega financiranja). Prejemnik stabilnega financiranja avtonomno razporeja sredstva za stabilno financiranje v skladu z ZZrID, Uredbo o financiranju znanstvenoraziskovalne dejavnosti iz Proračuna Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 35/22, 144/22 in 79/23), Splošnim aktom o stabilnem financiranju znanstvenoraziskovalne dejavnosti in aktom prejemnika stabilnega financiranja. Za pridobitev stabilnega financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti mora raziskovalna organizacija dosegati minimalne vstopne pogoje zmogljivosti in pogoje znanstvene odličnosti, kot jih določa 80. člen ZZrID; ta pogoj se bo v skladu s 101. členom ZZrID prvič preverjal v šestem letu prvega pogodbenega obdobja, tj. leta 2027.

Sredstva za stabilno financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti sestavljajo sredstva, ki glede na namen financiranja pokrivajo štiri stebre: institucionalni steber financiranja (ISF), programski steber financiranja (PSF), razvojni steber financiranja (RSF) ter programi nacionalnih raziskav (PNR). Namen stabilnega financiranja je zagotavljanje predvidljivega okolja prejemnikov sredstev, v katerem bodo lahko dolgoročno načrtovali strateške znanstvenoraziskovalne usmeritve in njihovo izvajanje. Cilj stabilnega financiranja je omogočiti dovolj velik obseg raziskovanja in vzpostaviti sodoben sistem raziskovanja, ki bo omogočil višjo kakovost življenja za vse, s kritično refleksijo družbe, učinkovitim reševanjem družbenih izzivov in dvigom dodane vrednosti na zaposlenega ter zagotavljanjem več in kakovostnejših delovnih mest, kot tudi povečanjem konkurenčnosti in predvsem blaginje prebivalcev, saj sta se Slovenija in Evropa znašli pred velikimi družbenimi, gospodarskimi in okoljskimi izzivi.

Ker financiranje stabilnega financiranja poteka skladno z zakonom in ni potrebnega predhodnega angažmaja agencije pri dodeljevanju sredstev, je pri stabilnem financiranju najbolj pomemben proces evalvacije. V prihodnjih letih bo pripravljena in izpeljana evalvacija raziskovalnih programov po področjih, institucije se bodo samoevalvirale in izvedena bo institucionalna evalvacija. Na osnovi evalvacijskih procesov, katerih vpliv na obseg financiranja je minimalen (a vendarle obstaja), se spodbuja slovenski raziskovalni sistem k odličnosti.

Prejemniki stabilnega financiranja so lahko:

- javne raziskovalne organizacije;
- javni zavodi, ki niso javne raziskovalne organizacije in so ustanovljeni na podlagi drugih zakonov;
- koncesionarji na podlagi koncesij za izvajanje javne službe na področju znanstvenoraziskovalne dejavnosti, podeljenih pravni osebi zasebnega prava, ki ni ustanovljena po zakonu, ki ureja gospodarske družbe, ter dopolnjuje znanstvenoraziskovalno dejavnost javnih raziskovalnih organizacij v Republiki Sloveniji na način, da izkazuje kapaciteto za znanstvenoraziskovalno delo.

Del stabilnega financiranja je tudi usposabljanje in razvoj znanstvenih kadrov, natančneje mladi raziskovalci. Namen instrumenta je, da se obnovita raziskovalni in raziskovalno-pedagoški kader prejemnika, povečata raziskovalna zmogljivost programskih in projektnih skupin ter kadrovskega potenciala za druge uporabnike iz javnega in zasebnega sektorja. Financiranje usposabljanja mladih raziskovalcev zelo uspešno poteka že od leta 1985 in je izdatno prispevalo k povečanju kakovosti in obsega raziskav ter h kadrovskemu pomlajevanju raziskovalnih skupin, ZZrID pa je mlade raziskovalce uvrstil v stabilno financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti. Usposabljanje mladih raziskovalcev se financira iz sredstev programskega stebla prejemnika stabilnega financiranja v obsegu največ 4 FTE, in sicer ne glede na trajanje obdobja financiranja.

Aktivnosti 2024

Minister, pristojen za znanost, je v drugi polovici januarja 2024 na podlagi drugega odstavka 21. člena ZZrID in drugega odstavka 3. člena uredbe izdal sklep, s katerim je določil, da se za leto 2024 33,00 % letnega prirasta sredstev državnega proračuna za znanstvenoraziskovalno dejavnost nameni za stabilno financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti, kar znaša 13.057.235,07 evrov za 11 mesecev oz. 14.244.256,44 evrov za 12 mesecev. V skladu z ZZrID so bila sredstva za RSF prejemnikom stabilnega financiranja prvič dodeljena za leto 2023 in ostajajo v prvem pogodbenem obdobju nespremenjena. Stabilno financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti za leto 2024 je bilo izvedeno v skupni višini 233.260.417,139 evrov.

Raziskovalni programi so del programskega stebla financiranja, razen v delu, ki se v prvem pogodbenem obdobju izvaja v gospodarskih družbah. Prejemniki stabilnega financiranja v svojem aktu določijo vsebino, obseg, način izvajanja raziskovalnega programa in izbora vodje raziskovalnega programa, ki mora izpolnjevati pogoje iz 63. člena ZZrID, ter pri tem upoštevajo uredbo in splošni akt ARIS.

Z uvrstitvijo usposabljanja mladih raziskovalcev v programski steber stabilnega financiranja je uveljavljena ureditev, pri kateri sta objava razpisa ter izbor mentorjev in kandidatov za mlade raziskovalce v pristojnosti prejemnika stabilnega financiranja. Prejemnik stabilnega financiranja v svojem aktu določi število mest za doktorske študente, mentorje, programe usposabljanja, kriterije, način ocenjevanja in izbor kandidatov za mlade raziskovalce. Za vse prejemnike stabilnega financiranja je s splošnim aktom ARIS določen enotni prvi rok za objavo javnega razpisa za mlade raziskovalce (15. marec oz. prvi naslednji delovni dan, če je ta dan dela prost). Mladi raziskovalec in njegov mentor morata biti zaposlena pri prejemniku stabilnega financiranja in biti člana iste programske skupine v obdobju usposabljanja mladega raziskovalca, mentor pa mora izpolnjevati pogoje za vodjo temeljnega ali aplikativnega raziskovalnega projekta. Prejemnik stabilnega financiranja je dolžan agenciji sporočiti imena mladih raziskovalcev ter podatke o uspešno zaključenem usposabljanju in datumu zagovora doktorske disertacije mladega raziskovalca. Mladi raziskovalci bodo ocenjeni v sklopu evalvacij iz 30. člena ZZrID.

NRRI/ESFRI: V letu 2024 se je sofinanciralo 20 projektov v skladu z usmeritvami resornega ministrstva in Načrtom razvoja raziskovalne infrastrukture, št. 63000-1/2022-2 z dne 18. 5. 2022, v skupni višini 3.275.000,00 evrov.

Načrtovana in realizirana sredstva

Tabela 5: Načrtovana in realizirana sredstva v 2024 za projekt 3330-23-0003: Stabilno financiranje ZRD 2023-2027 po denarnem toku

Projekt	Naziv	Finančni načrt 2024 (EUR)	Realizacija 2024 (EUR)	Realizacija 2024/Finančni načrt 2024 (EUR)
3330-23-0003	Stabilno financiranje ZRD 2023-2027	254.588.299,34	254.581.327,10	100,00 %
Po vsebinskih sklopih	ISF-upravljaljske in podporne dejavnosti	60.869.572,19	60.869.572,19	100,00 %
	ISF-infrastruktura	20.265.344,15	20.265.344,15	100,00 %
	PSF-Raziskovalni programi	112.424.041,06	112.424.041,06	100,00 %
	PSF-Mladi raziskovalci	41.034.102,78	41.034.102,78	100,00 %

	RSF- Razvojni steber	12.652.924,15	12.652.924,15	100,00 %
	Ustanoviteljske obveznosti javnim raziskovalnim zavodom	1.856.630,31	1.849.658,07	99,62 %
	Infrastrukturni programi – materialni stroški	2.975.844,73	2.975.844,73	100,00 %
	Infrastrukturni programi - plače	1.565.291,99	1.565.291,99	100,00 %
	Raziskovalni programi	944.547,98	944.547,98	100,00 %

Realizacija sredstev za projekt 3330-23-0003: Stabilno financiranje ZRD 2023-2027 v letu 2024 je bila 100,00 %. Za projekt je bilo namenjenih 254.588.299,34 evrov, porabljenih je bilo 254.581.327,10 evrov. Od tega zneska je bil največji delež porabljen za PSF-Raziskovalni programi, sledile so ISF-upravljaljske in podporne dejavnosti.

Kazalniki

Tabela 6: Realizacija ciljnih vrednosti kazalnikov za projekt Stabilno financiranje ZRD 2023-2027

Kazalnik	Dosežena vrednost 2024	Ciljna vrednost 2024	Realizacija
I11376 Število prejemnikov stabilnega financiranja*	55	55	100
I10299 Število FTE za izvajanje raziskovalnih projektov in raziskovalnih programov	1951,67	2000	98
I10322 Število MR, ki se usposablja, v FTE (polno plačani raziskovalci)	846,19	820	103

* Pri kazalniku, s katerimi spremljamo število prejemnikov stabilnega financiranja, so štete le krovne raziskovalne organizacije.

Kazalnik: I11376 – Število prejemnikov stabilnega financiranja

S sprejetjem ZZrID so ustanoviteljske obveznosti in infrastrukturni programi uvrščeni v stabilno financiranje, ki je med drugim namenjeno pokrivanju fiksnih stroškov delovanja, stroškov upravljanja in vodenja, stroškov vzdrževanja in obnavljanja nepremičnin in opreme ter nekaterih drugih stroškov delovanja. V letu 2023 je agencija ARRS financirala 55 prejemnikov stabilnega financiranja, enako velja tudi za prvo polovico leta 2024 (4. 6. 2024 se je en prejemnik pripojil k drugemu prejemniku stabilnega financiranja).

Kazalnik: I10299 – Število FTE za izvajanje raziskovalnih projektov in raziskovalnih programov

Za učinkovito delovanje znanstvenoraziskovalne dejavnosti, visokošolskega izobraževanja, gospodarskega razvoja in v določenem delu tudi drugih družbenih dejavnosti mora biti zagotovljen ustrezen obseg financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti. Eno od meril je število plačanih ekvivalentov polne zaposlitve oziroma FTE (ang. Full Time Equivalent). Del števila FTE je plačan v obliki stabilnega financiranja raziskovalnih organizacij, del pa prek razpisov, ki vnašajo element konkurenčnosti, kot na primer pri razpisih za financiranje raziskovalnih projektov. Za optimalno delovanje sistema so pomembni dolgoročna predvidljivost, zadosten obseg financiranja in ustrezen delež stabilnega financiranja.

Zaradi spremembe načina financiranja v skladu z ZZrID, s katerim je bilo uvedeno stabilno financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti, je podatek za ta kazalnik na voljo z enoletnim zamikom. Obseg financiranja za izvajanje raziskovalnih programov je v letu 2022 znašal 1982 FTE. Povišanje glede na prejšnje leto je posledica povečanja sredstev za stabilno financiranje (prejemniki stabilnega financiranja so lahko za leto 2022 avtonomno razporedili sredstva po vsebinskih sklopih v okviru programskega in infrastrukturnega stebra financiranja; raziskovalni programi so financirani iz programskega stebra) in tudi sredstev za izvajanje raziskovalnih projektov. V letu 2023 se je vrednost kazalnika znižala in sicer

na 1862,77 FTE, v letu 2024 pa ponovno nekoliko povišala (1951,67), s čimer je agencija le malenkost pod ciljno vrednostjo.

Kazalnik: I10322 – Število MR, ki se usposablja v FTE (polno plačani raziskovalci)

Kazalnik odraža obseg financiranja mladih raziskovalcev, izražen v ekvivalentih polne zaposlitve. Vrednost kazalnika je vedno nekoliko nižja od števila mladih raziskovalcev zaradi upravičene odsotnosti z dela, kot so porodniški dopust, starševski dopust in daljša bolniška odsotnost. Zaradi spremenjenega načina spremljanja financiranja in obremenitve mladih raziskovalcev so podatki o številu FTE za mlade raziskovalce a voljo z enoletnim zamikom. V letu 2023 je bil kazalnik nekoliko nižji (795,5), v letu 2024 pa je znašal 846,19 FTE, s čimer je bila presežena ciljna vrednost.

Projekt 3330-23-0004: Raziskovalni projekti 2023-2027

Prejemniki sredstev za izvajanje temeljnih in aplikativnih raziskovalnih projektov so lahko pravne ali fizične osebe, ki so vpisane v Evidenci RO in izpolnjujejo predpisane pogoje.

Temeljni raziskovalni projekti

Temeljni raziskovalni projekti so izvirna eksperimentalna oziroma teoretična dela, s katerimi se želi pridobiti predvsem novo znanje o osnovah pojavov in zaznavnih dejstvih.

Aplikativni raziskovalni projekti

Namen aplikativnih raziskovalnih projektov je pridobivati novo znanje, usmerjeno predvsem k praktičnemu cilju ali namenu.

CRP

S sofinanciranjem CRP agencija pomaga pri zagotavljanju raziskovalne podpore resorjem pri oblikovanju strateških ciljev razvoja Slovenije ter pri odločanju o temeljnih razvojnih nalogah, ki so nujne za njeno večjo konkurenčnost, prilagodljivost in inovativnost. Projekti CRP se oblikujejo, izvajajo in financirajo v sodelovanju s posameznimi ministrstvi in drugimi zainteresiranimi proračunskimi uporabniki.

Podoktorski raziskovalni projekti

Kot pomemben instrument za povezovanje, mobilnost in pretok raziskovalcev agencija s sredstvi državnega proračuna sofinancira tudi podoktorske raziskovalne projekte, ki so lahko temeljni ali aplikativni ter se izvajajo zato, da raziskovalke in raziskovalci po doktoratu pridobijo dodatne raziskovalne izkušnje in znanje.

Podporni instrumenti za spodbujanje prijav na razpise Evropskega raziskovalnega sveta (ERC)

V želji, da bi bili raziskovalci in raziskovalke, ki oddajo prijavo s slovensko raziskovalno organizacijo kot gostiteljsko institucijo, uspešni na razpisih ERC, agencija ponuja prijaviteljem naslednje podporne instrumente: ERC fokus, ERC perspektiva, ERC potencial, ERC nova obzorja in ERC – PoC – potencial. Pri razpisu ERC fokus agencija (so)financira gostovanja pri nekdanjih in sedanjih vodjah projektov ERC zunaj Republike Slovenije, ki so že izvedli ali trenutno izvajajo znanstvenoraziskovalne projekte ERC (Starting Grant, Consolidator Grant, Advanced Grant) na področju katere koli znanstvene vede. Gostovanja raziskovalcev iz Slovenije trajajo najmanj en mesec in največ šest mesecev. Namen razpisa je sodelovanje z nekdanjim ali sedanjim vodjo projekta ERC in s tem razvijanje usposobljenosti za pripravo lastnega projekta ter povečanje možnosti, da raziskovalec iz Slovenije postane sam prejemnik projekta ERC. Po zaključenem gostovanju je obvezna prijava projekta ERC.

Prijavo za raziskovalni projekt ERC perspektiva lahko vložijo prijavitelji za raziskovalce, ki so bili na razpisih ERC (Starting Grant, Consolidator Grant, Advanced Grant) v vlogi gostiteljske raziskovalne organizacije v Sloveniji in so na razpisu ERC v recenzijem postopku dosegli prag za možno (so)financiranje, ki je določen v veljavnem razpisu, niso pa bili izbrani za sofinanciranje pri ERC. Raziskovalni projekt ERC perspektiva mora omogočati realizacijo raziskav, ki bodo vodile h glavnim ciljem raziskovalnega projekta, s katerim je prijavitelj kandidiral na razpisu ERC. Namen razpisa je, da se prijaviteljem zagotovi pogoje, da izpopolnijo lastno znanstveno odličnost in prvotno idejo raziskovalnega projekta z namenom, da vodja raziskovalnega projekta ERC perspektiva ponovno odda prijavo na razpis ERC z večjo možnostjo, da postane dobitnik projekta ERC.

Prijavo za raziskovalni projekt ERC potencial lahko vložijo prijavitelji v vlogi gostiteljske raziskovalne organizacije v Sloveniji za raziskovalce, ki so bili na razpisih ERC (Starting Grant, Consolidator Grant, Advanced Grant ali Synergy Grant) s prijavo projekta ERC uspešni. Namen razpisa za (so)financiranje raziskovalnih projektov ERC potencial je zagotoviti začetno podporo za pripravo na izvajanje pridobljenega projekta ERC, v vmesnem časovnem obdobju, med obvestilom ERC o (so)financiranju projekta ERC in njegovim dejanskim pričetkom izvajanja. Projekt ERC se mora izvajati na gostiteljski RO v Sloveniji.

Prijavo za raziskovalni projekt ERC nova obzorja lahko vložijo prijavitelji, raziskovalne organizacije, za raziskovalce, nosilce projekta ERC (Starting Grant, Consolidator Grant, Advanced Grant, Synergy Grant). Prijavitelj mora biti na navedenih potekajočih oziroma zaključenih razpisih ERC v vlogi gostitelja raziskovalne organizacije v Sloveniji. Namen razpisa za (so)financiranje raziskovalnih projektov ERC nova obzorja je zagotoviti ohranjanje jedra že vzpostavljene raziskovalne skupine za izvajanje raziskovalnega projekta ERC, priprava na obvezno ponovno oddajo prijave na razpis ERC oziroma na oddajo prijave na razpise okvirnega programa Evropske unije za raziskave in inovacije v vlogi koordinatorja projekta okvirnega programa Evropske unije za raziskave in inovacije, obenem pa spodbuditi sodelovanje in prenos znanja med raziskovalnimi organizacijami v Sloveniji, saj mora biti na raziskovalnem projektu ERC nova obzorja poleg matične RO vključena vsaj še ena sodelujoča RO.

Agencija je v letu 2024 uvedla (so)financiranje po sistemu pečat odličnosti za prijave na ERC Proof of concept, ki so prejele uspešno oceno pri vseh elementih ocenjevanja in pečat odličnosti, vendar niso financirane zaradi pomanjkanja sredstev v proračunu ERC. Shema se imenuje ERC PoC Potencial. Njen cilj je povečati vrednost odličnih raziskav, ki jih financira ERC s financiranjem nadaljnjega dela v smeri inovacij (dejavnosti, ki niso bile predvidene v prvotnem ERC (so)financiranju). Zaključene projekte ERC je mogoče prijaviti v nadgradnjo na ERC »Proof of concept« (ERC PoC).

Pečati odličnosti MSCA

Shema štipendij Marie Skłodowska-Curie omogoča priložnost za obetavne podoktorske študente za izvedbo raziskav, različnih usposabljanj in mreženja raziskovalcev, podeljeni pečat odličnosti (Seal of Excellence) pa omenjeno shemo nadgrajuje. Namen pečata odličnosti je spodbujanje države k financiranju tovrstnih projektov iz nacionalnih sredstev brez dodatnih nacionalnih ocenjevalnih postopkov.

Pečat odličnosti Marie Skłodowska-Curie Actions COFUND

Z namenom izboljšanja mednarodnega, medsektorskega in interdisciplinarnega podoktorskega usposabljanja ter mobilnosti raziskovalk in raziskovalcev agencija (so)financira tudi sheme pečat odličnosti Marie Skłodowska-Curie COFUND.

Projekti Gravitacija in Strateški projekti

V okviru Projekta 3330-23-0004 – Raziskovalni projekti 2023–2027 se sofinancirajo tudi projekti Gravitacija. V mesecih med aprilom in junijem 2024 je bil izveden javni razpis za (so)financiranje Gravitacija, predmet katerega je izvedba pilotnih projektov razvoja in uvedbe inovativnih rešitev na treh znanstvenih področjih: humanistične in družbene vede, naravoslovne in tehnične vede ter biomedicinske vede in znanost o življenju. Namen javnega razpisa je združiti vrhunske raziskovalce iz ene ali več disciplin v konzorcije, omogočiti inovacije in odličnost ter z nacionalnim sodelovanjem znotraj ene ali več disciplin utrjevati mednarodni položaj slovenskega raziskovanja.

Agencija je konec leta 2024 objavila Javni razpis za (so)financiranje projektov Gravitacija in Strateških projektov. Javni razpis omogoča financiranje dveh vrst projektov: Gravitacija in Strateški projekti, pri čemer slednji posebno pozornost namenjajo vrhunskim mednarodnim raziskovalcem, da v Sloveniji, na vodilnih raziskovalnih institucijah, izvajajo pionirske raziskave. Načrtujemo vsakoletne objave omenjenega javnega razpisa.

Mednarodni projekti

Z dogovorom o sodelovanju v okviru sheme vodilne agencije (Lead Agency Agreement) dve ali več agencij iz različnih držav raziskovalcem omogočijo prijavo skupnega raziskovalnega projekta pri eni od agencij (pri t. i. vodilni agenciji), ki izvede ocenjevalni postopek skupne prijave. Sodelovanje po principu vodilne agencije je mogoče na dva načina, in sicer: agencija nastopa v vlogi vodilne agencije ali v vlogi partnerske agencije. Agencija ARIS je ena od dvanajstih evropskih agencij, ki so v letu 2020 podpisale dogovor o multilateralni vodilni agenciji za (so)financiranje znanstveno odličnih bilateralnih oziroma tristranskih raziskovalnih projektov Weave. Agencija je imela v letu 2023 tovrstno neposredno

sodelovanje vzpostavljeno s FWF (Avstrija), FWO (Belgija), GACR (Češka), HRZZ (Hrvaška), NCN (Poljska), SNSF (Švica), FNR (Luksemburg). V roku petletnega prehodnega obdobja, ki je definiran v podpisnem dogovoru, pa bo sodelovanje v okviru tega instrumenta predvidoma vzpostavljeno tudi z ostalimi podpisnicami dogovora. Agencija ARIS v tem okviru (so)financira tudi raziskovalne projekte iz sheme vodilne agencije. Ta mehanizem je bil razvit med agencijami članicami krovnega evropskega združenja agencij Science Europe.

Dosedanje sodelovanje po principu vodilne agencije z madžarsko agencijo NKFIH ostane nespremenjeno in se bo izvajalo na že uveljavljen način.

Mednarodna partnerstva

Aktivnosti v povezavi s sodelovanjem Slovenije v programu PRIMA koordinira MVZI. Agencija sledi izhodiščem resornega ministrstva in (so)financira slovenski del skupnega raziskovalnega projekta v skladu s svojimi pravnimi normami v skupnih raziskovalnih projektih PRIMA, ki so na razpisu PRIMA v postopku mednarodne recenzije pozitivno ocenjeni in predlagani v (so)financiranje. V tem sklopu prikazujemo tudi t. i. projekte ERA, ki izhajajo iz mednarodnih razpisov mrež v prostoru ERA, v katerih sodeluje agencija (JPI Urbana Evropa oz. *Driving Urban Transitions towards a Sustainable Future – DUT* in NORFACE s programom CHANCE).

Sodelovanje agencije v EU partnerstvih in projektih shem Obzorja Evropa, Obzorja 2020 in starejših FP

Aktivnosti v povezavi s sodelovanjem Slovenije v programu PRIMA koordinira MVZI. Agencija sledi izhodiščem resornega ministrstva in (so)financira slovenski del skupnega raziskovalnega projekta v skladu s svojimi pravnimi normami v skupnih raziskovalnih projektih PRIMA, ki so na razpisu PRIMA v postopku mednarodne recenzije pozitivno ocenjeni in predlagani v (so)financiranje.

Agencija sodeluje v konzorciju NORFACE. Do leta 2024 je potekalo sofinanciranje projekta, izbranega v okviru programa Governance. Prav tako sodeluje pri izvedbi programa CHANSE (Collaboration of Humanities and Social Sciences in Europe), ki združuje 27 financerk raziskovalne dejavnosti iz 24 držav. Agencija ARIS je od leta 2015 kot polnopravna članica aktivno sodelovala v Skupni programski pobudi Urbana Evropa (ang. Joint Programming Initiative Urban Europe, v nadaljnjem besedilu: JPI UE) in je sodelovala na štirih skupnih mednarodnih javnih razpisih JPI UE. Evropska komisija je z novim okvirnim programom Obzorje Evropa opustila sofinanciranje posameznih javnih razpisov (t. i. ERA-Netov) in prešla na sofinanciranje dolgoročnih partnerstev. V okviru JPI UE je tako nastalo evropsko partnerstvo Spodbujanje prehodov na trajnostno prihodnost v mestnih okoljih (ang. Driving Urban Transitions towards a Sustainable and Livable Urban Future – DUT). V letu 2022 je agencija sodelovala na prvem javnem razpisu v okviru novega partnerstva DUT. V letu 2024 je bil izveden že tretji javni razpis partnerstva DUT, v letu 2025 pa je načrtovan četrti javni razpis partnerstva. Načrtovano je povečanje financiranja za javne razpise DUT zaradi visokokvalitetnih prijav na javni razpis.

Aktivnosti 2024

Temeljni, aplikativni in podoktorski raziskovalni projekti

Agencija je novembra 2023 na spletni strani objavila Javni razpis za (so)financiranje raziskovalnih projektov za leto 2024. Javni razpis za leto 2024 je bil izveden v eni fazi. Na javni razpis je prispelo 995 pravočasnih, popolnih in v predpisani obliki izpolnjenih prijav. 37 prijav na javni razpis ni izpolnjevalo razpisnih pogojev, zato jih je agencija s sklepom zavrnila. Po odstopu treh prijaviteljev od prijave je bilo v ocenjevanje in v obravnavo na mednarodni panel uvrščenih 955 prijav. Za (so)financiranje je bilo predlaganih 185 raziskovalnih projektov, od tega 15 raziskovalnih projektov v sodelovanju s partnerskimi agencijami.

V okviru Javnega razpisa za (so)financiranje raziskovalnih projektov za leto 2024 je bilo za (so)financiranje izbranih 21 podoktorskih projektov.

Agencija je oktobra 2024 na spletni strani objavila Javni razpis za (so)financiranje raziskovalnih projektov za leto 2025.

CRP

V letu 2024 je agencija v okviru CRP v soglasju z 22 udeleženci pripravila Javni razpis za izbiro raziskovalnih projektov Ciljnega raziskovalnega programa »CRP 2024« v letu 2024. Predmet javnega razpisa so bili tematski sklopi in teme v okviru naslednjih težišč:

- Težišče 1: Vključujoča, zdrava, varna in odgovorna družba,

- Težišče 2: Visoko produktivno gospodarstvo, ki ustvarja dodano vrednost za vse,
- Težišče 3: Učenje za in skozi vse življenje,
- Težišče 4: Ohranjeno zdravo naravno okolje,
- Težišče 5: Visoka stopnja sodelovanja, usposobljenosti in učinkovitosti upravljanja.

Na Javni razpis za izbiro raziskovalnih projektov Ciljnega raziskovalnega programa »CRP 2024« v letu 2024 je prispelo 111 pravočasnih, popolnih in v predpisani obliki izpolnjenih prijav. V ocenjevalni postopek in v obravnavno je bilo uvrščenih 111 prijav. Za sofinanciranje je bilo izbranih 77 raziskovalnih projektov.

V letu 2024 je agencija v okviru CRP »Naša hrana, podeželje in naravni viri« v letu 2024 v soglasju z Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano pripravila Javni razpis za izbiro raziskovalnih projektov Ciljnega raziskovalnega programa »Naša hrana, podeželje in naravni viri« v letu 2024. Predmet Javnega razpisa CRP »Naša hrana, podeželje in naravni viri« so bili tematski sklopi in teme v okviru naslednjih težišč:

- Težišče 1: Pametno, odporno in konkurenčno kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo in živilskopredelovalni sektor,
- Težišče 2: Varovanje okolja in trajnostno upravljanje z naravnimi viri,
- Težišče 3: Kakovost življenja, varna in zdrava hrana, krepitev gospodarske aktivnosti na podeželju,
- Težišče 4: Oblikovanje in prenos znanja in na dejstvih utemeljena politika.

Na Javni razpis za izbiro raziskovalnih projektov Ciljnega raziskovalnega programa »Naša hrana, podeželje in naravni viri« v letu 2024 je prispelo 35 pravočasnih, popolnih in v predpisani obliki izpolnjenih prijav. Ena prijava ni izpolnjevala razpisnih pogojev, zato jo je agencija s sklepom zavrnila. V ocenjevalni postopek in v obravnavno je bilo uvrščenih 34 prijav. Za sofinanciranje je bilo izbranih 28 raziskovalnih projektov.

Podporni instrumenti za spodbujanje prijav na razpise Evropskega raziskovalnega sveta (ERC)

V letu 2024 je šest slovenskih raziskovalcev pričelo z izvajanjem projektov ERC (Starting Grant, Consolidator Grant ali Advanced Grant), k čemur so svoj del prispevali tudi podporni instrumenti agencije ERC. Agencija je v letu 2024 pričela s (so)financiranjem 12 raziskovalnih projektov ERC perspektiva (predhodno imenovani raziskovalni projekti ERC komplementarne sheme). Poleg tega je agencija pričela v letu 2024 (so)financirati obisk pri nosilcih projektov ERC enemu slovenskemu raziskovalcu (ERC fokus). V okviru javnega razpisa za ERC potencial je bil odobren en raziskovalni projekt, ki se je pričel (so)financirati v letu 2024. Odobrenih je bilo tudi pet raziskovalnih projektov nova obzorja s pričetkom financiranja v letu 2024. V letu 2024 je bil objavljen razpis ERC – PoC – potencial, na katerem je bil odobren en projekt s pričetkom financiranja v letu 2025.

Pečat odličnosti Marie Skłodowska-Curie Actions COFUND

Agencija je v letu 2023 objavila dva javna poziva za (so)financiranje sheme podoktorskega usposabljanja Marie Skłodowska-Curie COFUND – pečat odličnosti; v (so)financiranje je bila izbrana ena shema doktorskega študija. V letu 2023 je bila na podlagi prvega Javnega poziva za (so)financiranje sheme podoktorskega usposabljanja Marie Skłodowska-Curie COFUND – pečat odličnosti v (so)financiranje izbrana ena shema doktorskega študija, ki je tudi pričela z izvajanjem v letu 2023. Za shemo podoktorskega usposabljanja v okviru drugega javnega poziva pa je agencija v letu 2023 objavila drugi javni poziv in postopek izbora zaključila v letu 2024. Tudi v okviru tega poziva je bila odobrena ena shema.

Pečat odličnosti Marie Skłodowska-Curie

Agencija je v letu 2024 omogočila oddajo prijav za (so)financiranje raziskovalnih projektov Marie Skłodowska-Curie – pečat odličnosti na podlagi neposredne pogodbe. Tri prijave v okviru tega instrumenta bodo s financiranjem začele v letu 2025.

Mednarodni projekti

V letu 2024 je bilo na podlagi sheme (so)financiranja raziskovalnih projektov Weave, pri kateri (so)financiranje poteka na podlagi neposredne pogodbe, možno pri agenciji oddati prijavo slovenskega dela skupnega raziskovalnega projekta Weave v sodelovanju z osmimi tujimi vodilnimi agencijami (FWO, FWF, NCN, GA ČR, SNSF, FNR, HRZZ, DFG). Omogočena je bila tudi oddaja prijave z

madžarsko vodilno agencijo NKFIH. Za (so)financiranje je bilo v letu 2024 sprejetih skupaj 29 raziskovalnih projektov Weave in v sodelovanju z madžarsko vodilno agencijo NKFIH, kjer je agencija ARIS delovala v vlogi partnerske agencije.

Mednarodna partnerstva

PRIMA je partnerstvo 19 držav za raziskave in inovacije v Sredozemlju, ki ga upravlja skupni sekretariat. Osredotoča se na upravljanje z vodami, kmetijske sisteme in agroživilske verige. V okviru mednarodnega razpisa PRIMA 2024 je šest slovenskih prijaviteljev sodelovalo v mednarodnem konzorciju. Štirje so napredovali v drugo fazo, trije projekti s slovenskimi partnerji pa so bili predlagani za (so)financiranje in potrjeni s strani MVZI.

Evropsko partnerstvo Spodbujanje prehodov na trajnostno prihodnost v mestnih okoljih DUT (Driving Urban Transitions) povezuje 67 partnerjev iz 28 držav ter podpira trajnostne mestne prehode. Leta 2024 je agencija (so)financirala 3 projekte DUT v skupni vrednosti 135.384,56 evra.

Konzorcij CHANSE - Sodelovanje humanistike in družboslovja v Evropi (Collaboration of Humanities and Social Sciences in Europe), ki povezuje raziskave humanistike in družboslovja, združuje 24 organizacij. Leta 2024 je agencija (so)financirala 2 projekta v višini 64.713,56 evra. V sklopu razpisa Wellbeing 2023 je bil oktobra 2024 za (so)financiranje izbran en projekt s slovenskim partnerjem, ki se bo začel izvajati leta 2025.

Občanska znanost

Konec leta 2024 je bil objavljen Javni razpis za (so)financiranje izvajanja aktivnosti občanske znanosti, ki je namenjen raziskovalnim organizacijam, ki so vpisane v Evidenco RO in že izvajajo s strani agencije sofinancirani temeljni ali aplikativni raziskovalni projekti. Cilj javnega razpisa je vključevanje javnosti (občanov raziskovalcev) v znanstvenoraziskovalno delo pod vodstvom raziskovalcev in spodbujanje zanimanja javnosti za znanost, inovacije in tehnologijo. S tem se bo znanost približala javnosti in (političnim) odločevalcem ter učinkoviteje prispevala k razvoju družbe, javnosti pa bo omogočeno spoznavanje in boljše razumevanje znanstvenih odkritij ter vloge znanosti in pomena inovacij za dobrobit človeštva. Na podlagi javnega razpisa se bodo sofinancirale aktivnosti v letih 2025 in 2026.

Načrtovana sredstva in realizacija

Tabela 7: Načrtovana in realizirana sredstva v 2024 za projekt 3330-23-0004: Raziskovalni projekti 2023-2027 po denarnem toku

Projekt	Naziv	Finančni načrt 2024 (EUR)	Realizacija 2024 (EUR)	Realizacija 2024/Finančni načrt 2024 (EUR)
3330-23-0004	Raziskovalni projekti 2023-2027	82.320.696,61	82.320.696,61	100,00 %
Po vsebinskih sklopih	Temeljno in aplikativno raziskovanje, projekti	58.348.878,16	58.348.878,16	100,00 %
	Projekti ERA	236.452,15	236.452,15	100,00 %
	Projekti ESF, ERC	12.453.004,39	12.453.004,39	100,00 %
	MSCA COFUND	1.063.746,37	1.063.746,37	100,00 %
	Ciljni raziskovalni programi	4.737.118,12	4.737.118,12	100,00 %
	Projekti Gravitacija	608.444,89	608.444,89	100,00 %
	Podoktorski projekti	4.873.052,53	4.873.052,53	100,00 %

Realizacija sredstev za projekt 3330-23-0004: Raziskovalni projekti 2023-2027 v letu 2024 je bila 100,00 %. Za projekt je bilo namenjenih 82.320.696,61 evrov, enak znesek je bil porabljen. Od tega zneska je bil največji delež porabljen za temeljne in aplikativne projekte, sledili so projekti ESF, ERC.

Kazalniki

Tabela 8: Realizacija ciljnih vrednosti kazalnikov za projekt Raziskovalni projekti 2023-2027

Kazalnik	Dosežena vrednost 2024	Ciljna vrednost 2024	Realizacija
I10722 Delež sredstev za projekte, katerih nosilci so mlajši raziskovalci največ 10 aktivnih let po zagovoru doktorata	22,8	20	114
I06304 Število ciljnih raziskovalnih projektov	279	120	233
I06571 Število različnih uporabnikov ciljnih raziskovalnih projektov	28	24	117
I10299 Število FTE za izvajanje raziskovalnih projektov in raziskovalnih programov	n.p.	2000	n.p.
I10347 Delež sredstev za podoktorske projekte med vsemi sredstvi za projekte	7,6	10	76
I10320 Število RO prejemnikov podoktorskih projektov	37	35	106
I10723 Obseg podoktorskih projektov v FTE	61,96	80	78

Kazalnik: I10722 – Delež sredstev za projekte, katerih nosilci so mlajši raziskovalci največ 10 aktivnih let po zagovoru doktorata

Med ukrepi ARIS in ARRS v zadnjih letih je bilo povečanje deleža raziskovalnih projektov, ki jih vodijo mlajši raziskovalci (do 10 let po doktoratu). ARRS je načrtovala in izvajala stabiliziranje deleža projektov, ki jih vodijo mladi doktorji (do 10 let po zagovoru doktorata), na ciljni vrednosti 20 % pri vsakoletnem razpisu za temeljne in aplikativne raziskovalne projekte, ARIS pa je to delo nadaljevala. V ta delež niso všteti podoktorski projekti. V letu 2023 je bila dosežena vrednost nekoliko nižja (23,0 %) kot leto prej, v letu 2024 je ostala na enaki ravni (22,8) in presegla ciljno vrednost (20).

Kazalnik: I06304 – Število ciljnih raziskovalnih programov

Splošno zmanjševanje proračunskih sredstev v preteklem obdobju je povzročilo veliko zmanjšanje števila uporabnikov projektov Ciljnih raziskovalnih programov (v nadaljevanju: CRP). Agencija ARRS je z revitalizacijo CRP v letu 2015 obrnila trend v pozitivno smer. V letu 2023 je bilo sicer 254 ciljnih raziskovalnih programov, kar je za 28 % več kot leto prej, presegli smo tudi ciljno vrednost. V letu 2024 se je vrednost kazalnika še povečala in sicer je ARIS financirala 279 ciljnih raziskovalnih programov, s čimer je močno presegla ciljno vrednost. Razlog za odstopanje (preseganje ciljne vrednosti) je večje število zainteresiranih udeležencev CRP oz. predlagateljev raziskovalnih tem, ki se kaže v večjem številu razpisanih tem na razpisu ter posledično večjem številu izbranih projektov.

Kazalnik: I06571 – Število različnih uporabnikov ciljnih raziskovalnih programov

Splošno zmanjševanje proračunskih sredstev je povzročilo veliko zmanjšanje števila uporabnikov CRP. Agencija ARRS je z revitalizacijo CRP v letu 2015 obrnila trend v pozitivno smer. Število različnih uporabnikov se je povečalo zaradi zainteresiranosti (udeležencev CRP) za sodelovanje pri razpisih CRP. Trend se je nadaljeval tudi v letu 2023, ko je bilo vsega skupaj 27 različnih uporabnikov ciljnih raziskovalnih programov, enako pa velja tudi za leto 2024 ko je bilo teh uporabnikov 28, s čimer smo presegli ciljno vrednost.

Kazalnik: I10299 – Število FTE za izvajanje raziskovalnih projektov in raziskovalnih programov

Za učinkovito delovanje znanstvenoraziskovalne dejavnosti, visokošolskega izobraževanja, gospodarskega razvoja in v določenem delu tudi drugih družbenih dejavnosti mora biti zagotovljen ustrezen obseg financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti. Eno od meril je število plačanih ekvivalentov polne zaposlitve oziroma FTE (ang. Full Time Equivalent). Del števila FTE je plačan v obliki stabilnega financiranja raziskovalnih organizacij, del pa prek razpisov, ki vnašajo element konkurenčnosti, kot na primer pri razpisih za financiranje raziskovalnih projektov. Za optimalno delovanje sistema so pomembni dolgoročna predvidljivost, zadosten obseg financiranja in ustrezen delež stabilnega financiranja.

Zaradi spremembe načina financiranja v skladu z ZZrID, s katerim je bilo uvedeno stabilno financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti, je podatek za ta kazalnik na voljo z enoletnim zamikom. Obseg financiranja za izvajanje raziskovalnih programov je v letu 2022 znašal 1982 FTE. Povišanje glede na prejšnje leto je posledica povečanja sredstev za stabilno financiranje (prejemniki stabilnega financiranja so lahko za leto 2022 avtonomno razporedili sredstva po vsebinskih sklopih v okviru programskega in infrastrukturnega stebra financiranja; raziskovalni programi so financirani iz programskega stebra) in tudi sredstev za izvajanje raziskovalnih projektov. V letu 2023 se je vrednost kazalnika znižala in sicer na 1862,77 FTE, s čimer nismo dosegli ciljne vrednosti.

Kazalnik: I10347 – Delež sredstev za podoktorske projekte med vsemi sredstvi za projekte

V zadnjih letih je bilo med ukrepi ARRS in ARIS povečanje deleža podoktorskih raziskovalnih projektov na najmanj 10 % pri vsakoletnem razpisu za temeljne in aplikativne raziskovalne projekte. V letu 2023 sicer še nismo dosegli ciljne vrednosti, saj je bil ta delež 8,6 %. Enako velja tudi za leto 2024, ko je bil ta delež še nižji (7,6 %), ciljne vrednosti torej nismo dosegli.

Kazalnik: I10320 – Število RO prejemnikov podoktorskih projektov

Cilj je sočasno povečevanje obsega podoktorskih projektov in števila raziskovalnih organizacij, prejemnic podoktorskih projektov. V letu 2023 je bilo prejemnic podoktorskih projektov 50 raziskovalnih organizacij, od tega v času od ustanovitve ARIS 7. V letu 2024 je bila ta vrednost nižja kot v predhodnem letu (37), smo pa presegli ciljno vrednost. Število RO prejemnikov podoktorskih projektov v letu 2024 je nižje zato, ker se izbrani podoktorski projekti v okviru Javnega razpisa za (so)financiranje raziskovalnih projektov za leto 2024 začnejo izvajati v letu 2025.

Kazalnik: I10723 – Obseg podoktorskih projektov v FTE

Cilj je povečevati število podoktorskih projektov, s pomočjo katerih si mladi pridobijo možnost zaposlitve v raziskovalni organizaciji ali gospodarstvu. V letu 2023 je agencija ARRS/ARIS iz sredstev državnega proračuna financirala 112 podoktorskih projektov v skupnem obsegu 75,02 FTE. V letu 2024 je bil ta obseg manjši (61,96 FTE), s čimer nismo dosegli ciljne vrednosti. Izbrani podoktorski projekti v okviru Javnega razpisa za (so)financiranje raziskovalnih projektov za leto 2024 se sicer začnejo izvajati v letu 2025, zato je vrednost kazalnika za 2024 nižja.

Na področju raziskovalnih projektov so bile ciljne vrednosti dosežene ali presežene pri štirih kazalnikih, izstopa predvsem področje ciljnih raziskovalnih projektov. Pri dveh kazalnikih ciljne vrednosti niso bile dosežene. Področje podoktorskih projektov je tisto, kjer si bomo tudi v prihodnje prizadevali povečati delež teh projektov.

Projekt 3330-23-0005: Mednarodno znanstvenoraziskovalno sodelovanje 2023-2027

Z znanstvenoraziskovalno aktivnostjo v mednarodnem okolju agencija povečuje vlogo Slovenije pri snovanju evropske znanstvenoraziskovalne in razvojne politike ter soustvarja in odpira priložnosti za izmenjavo znanja z mehanizmi aktivnega spodbujanja vključevanja slovenskih raziskovalnih organizacij, znanstvenih združenj in razvojnih ustanov ter njihovih raziskovalcev in raziskovalk v svetovni in evropski

raziskovalni prostor. S spodbujanjem znanstvenoraziskovalne aktivnosti v mednarodnem okolju agencija povečuje mobilnost raziskovalcev v obe smeri.

V okviru proračunske postavke Mednarodno znanstveno sodelovanje je agencija s sredstvi državnega proračuna v letu 2024 izvajala in (so)financirala naslednje aktivnosti:

- bilateralne raziskovalne projekte;
- aktivnosti bilateralnega sodelovanja – dvostransko sodelovanje;
- gostovanja pri vodjih projektov ERC - ERC fokus;
- popularizacija znanosti.

Aktivnosti 2024

Bilateralni raziskovalni projekti

Znanstvenoraziskovalno sodelovanje med Republiko Slovenijo ter Komisariatom za alternativne energije in atomsko energijo (CEA) Francoske republike se izvaja na podlagi javnih razpisov. Predmet javnega razpisa je (so)financiranje dvoletnih bilateralnih raziskovalnih projektov. V letu 2024 je bilo na podlagi Javnega razpisa za (so)financiranje znanstvenoraziskovalnega sodelovanja med Republiko Slovenijo ter Komisariatom za alternativne energije in atomsko energijo (CEA) Francoske republike v letih 2025–2026 v (so)financiranje izbranih pet bilateralnih raziskovalnih projektov, ki so se pričeli izvajati v letu 2024.

V letu 2024 je bil objavljen Javni razpis za (so)financiranje znanstvenoraziskovalnega sodelovanja (bilateralnih raziskovalnih projektov) med Republiko Slovenijo in Ljudsko republiko Kitajsko v letih 2025–2028. Predmet javnega razpisa je (so)financiranje znanstvenoraziskovalnega dela sodelovanja raziskovalcev iz obeh držav.

Aktivnosti bilateralnega sodelovanja – dvostransko sodelovanje

Mednarodno bilateralno znanstvenoraziskovalno sodelovanje je v letu 2024 potekalo v koordiniranem sodelovanju ministrstva, pristojnega za znanost in agencije. S programom mednarodnega bilateralnega znanstvenoraziskovalnega sodelovanja je zagotovljen prenos znanja iz širšega svetovnega okolja v Slovenijo in obratno. Aktivnosti bilateralnega sodelovanja se izvajajo predvidoma od 24 do 36 mesecev v obeh državah.

Popularizacija znanosti

V okviru javnega razpisa za sofinanciranje aktivnosti v zvezi s popularizacijo slovenske znanosti in povezovanjem znanstvenih dosežkov se spodbuja popularizacija slovenske znanosti v tujini, in sicer tam, kjer se zagotavlja primerna mednarodna in strokovna udeležba ter povezovanje znanstvenih dosežkov. Program omogoča sodelovanje s slovenskimi raziskovalnimi organizacijami ter raziskovalkami in raziskovalci, ki delujejo v tujini. V javni razpis so vključene inovativne aktivnosti za promocijo slovenske znanosti v tujini s ciljem podpore novim, prodornim idejam na področju promocije in komuniciranja znanosti.

Načrtovana sredstva in realizacija

Tabela 9: Načrtovana in realizirana sredstva v 2024 za projekt 3330-23-0005: Mednarodno znanstvenoraziskovalno sodelovanje 2023-2027 po denarnem toku

Projekt	Naziv	Finančni načrt 2024 (EUR)	Realizacija 2024 (EUR)	Realizacija 2024/Finančni načrt 2024 (EUR)
3330-23-0005	Mednarodno znanstvenoraziskovalno sodelovanje 2023-2027	1.109.994,04	1.109.994,04	100,00 %
Po vsebinskih sklopih	CEA, sodelovanje v EU prostoru	334.010,97	334.010,97	100,00 %
	Mednarodni projekti, dvostransko sodelovanje	489.008,45	489.008,45	100,00 %

	Aktivna mednarodna udeležba izjemnih mlajših raziskovalcev	1.900,00	1.900,00	100,00 %
	Gostovanja pri vodjah ERC	2.257,20	2.257,20	100,00 %
	Promocija slovenske znanosti v tujini	282.817,42	282.817,42	100,00 %

Realizacija sredstev za projekt 3330-23-0005: Mednarodno znanstvenoraziskovalno sodelovanje 2023-2027v letu 2024 je bila 100,00 %. Za projekt je bilo namenjenih 1.109.994,04 evrov, enak znesek je bil porabljen. Od tega zneska je bil največji delež porabljen za mednarodne projekte, dvostransko sodelovanje, sledila je CEA, sodelovanje v EU prostoru.

Kazalniki

Tabela 10: Realizacija ciljnih vrednosti kazalnikov za projekt Mednarodno znanstvenoraziskovalno sodelovanje 2023–2027

Kazalnik	Dosežena vrednost 2024	Ciljna vrednost 2024	Realizacija
I10325 Število udeležencev v dvostranskem sodelovanju – projekti	10	6	167
I10327 Število udeležencev v dvostranskem sodelovanju – mobilnost	319	80	399
I10328 Število prijav raziskovalnih organizacij, ki so se prijavile na razpise okvirnih programov EU	0	350	0
I10329 Število prejemnikov sredstev za promocijo slovenske znanosti v tujini	11	15	73

Kazalnik: I10325 – Število udeležencev v bilateralnem sodelovanju – projekti

Bilateralno sodelovanje v obliki raziskovalnih projektov je nadgradnja mobilnosti pri bilateralnem mednarodnem sodelovanju. Agencija sofinancira bilateralno sodelovanje v okviru ustaljenih instrumentov bilateralnega sodelovanja. Prevzemanje novih obveznosti za sofinanciranje bilateralnih raziskovalnih projektov se skladno z mednarodnimi dogovori izvaja v okviru obstoječih instrumentov agencije. Bilateralno sodelovanje vključuje tudi sofinanciranje bilateralnih raziskovalnih projektov z Ljudsko republiko Kitajsko ter Komisariatom za alternativne energije in atomsko energijo (CEA) Francoske republike. Doseganje ciljne vrednosti je bilo tako kot v preteklih letih tudi v letih 2023 in 2024 odvisno od odločitve meddržavne komisije, ki opravi končni izbor bilateralnih raziskovalnih projektov. Dosežena vrednost v 2024 (10) je nižja kot v letu prej, smo pa presegli ciljno vrednost (6).

Kazalnik: I10327 – Število udeležencev v bilateralnem sodelovanju – mobilnost

Agencija na podlagi mednarodnih sporazumov, programov, memorandumov in protokolov, sklenjenih med Republiko Slovenijo in drugimi državami, skupaj z ministrstvom, pristojnim za znanost, v okviru bilateralnega sodelovanja sofinancira aktivnosti bilateralnega sodelovanja, ki se nanašajo predvsem na mednarodne izmenjave raziskovalcev in so zajete pri kazalniku I10325 – Število udeležencev v bilateralnem sodelovanju – projekti. Doseganje ciljne vrednosti je odvisno od odločitev meddržavne komisije, ki opravi končni izbor aktivnosti bilateralnega sodelovanja, in na drugi strani od dejanske izvedbe odobrenih obiskov v okviru posamezne aktivnosti. Dosežena vrednost v 2024 (319) je nižja kot v letu prej, smo pa presegli ciljno vrednost (80).

Kazalnik: I10328 – Število prijav raziskovalnih organizacij, ki so se prijavile na razpise okvirnih programov EU

V okviru mednarodnih aktivnosti agencija sofinancira slovenske prijavitelje projektov na razpisih okvirnega programa za raziskave in inovacije EU. Sofinancira se prispevek k stroškom priprave in prijave projektov na razpise, ki jih objavi Evropska komisija. Število prijav je odvisno od prijav raziskovalnih organizacij in od uspešnosti prijave v ocenjevalnem postopku Evropske komisije, tj. od doseganja mejnega praga, ki je opredeljen v javnem razpisu za izplačilo enkratnega finančnega prispevka k stroškom priprave in prijave projektov okvirnega programa za raziskave in inovacije EU, ki ga agencija objavlja praviloma enkrat letno. Doseganje ciljne vrednosti je odvisno od števila oddanih prijav na razpise okvirnega programa za raziskave in inovacije EU ter obenem od uspešnosti le-teh v smislu doseganja mejnega praga, ki ga v javnem razpisu za spodbujanje teh prijav objavi agencija. V letu 2023 je bilo prijav glede na leto prej manj (342), prav tako nismo dosegli ciljne vrednosti, predvsem zato, ker se je v mesecu septembru razpis predčasno zaprl zaradi naravnih ujm in uveljavitve fiskalnega pravila. V 2024 financiranja na tej podpostavki ni bilo.

Kazalnik: I10329 – Število prejemnikov sredstev za promocijo slovenske znanosti v tujini

V okviru javnega razpisa za promocijo slovenske znanosti v tujini se spodbuja aktivnosti v zvezi s promocijo slovenske znanosti v tujini in povezovanjem znanstvenih dosežkov, kjer je zagotovljena primerna mednarodna in strokovna udeležba ter povezovanje znanstvenih dosežkov. Program omogoča sodelovanje s slovenskimi raziskovalnimi organizacijami, raziskovalkami in raziskovalci iz zamejstva ter sodelovanje s slovenskimi raziskovalkami in raziskovalci, ki delujejo v tujini. V javni razpis so vključene inovativne aktivnosti za promocijo slovenske znanosti v tujini s ciljem podpore novim, prodornim idejam na področju promocije in komuniciranja znanosti. V 2023 je bilo prejemnikov teh sredstev 9, v letu 2024 pa 11, s čimer nismo dosegli ciljne vrednosti.

Pri dveh kazalnikih smo ciljne vrednosti v 2024 močno presegli, pri dveh pa ne. Kot že omenjeno pri podpornih dejavnosti, na vrednosti kazalnikov vplivajo različni dejavniki na katere agencija nima neposrednega vpliva, kot je npr. koliko prijav bomo imeli na posamezen razpis. V primeru, ko trend zadnjih let kaže na to, da so ciljne vrednosti postavljene previsoko, bi jih bilo smiselno znižati.

3.4. Načrt za okrevanje in odpornost

V skladu z Načrtom za okrevanje in odpornost, v katerega je agencija v vlogi vključena kot končni prejemnik (reforma A) in izvajalec ukrepov (investicija B in investicija C), je bila v obdobju od 2022 do 2026 predvidena okrepitev in opolnomočenje agencije z 10 dodatnimi začasnimi projektnimi zaposlitvami v namen transformacije oz. reorganizacije sistema upravljanja na področju raziskovanja in inovacij za namen izvajanja naložb NOO, sodelovanja v programskem odboru, vzpostavitev mehanizmov povezovanja deležnikov raziskovalnega in inovacijskega sistema na podlagi skupnih dogodkov, okrepitev svetovanj deležnikom za podporo pri prijavah na centralizirane programe EU, izvajanja podpore pri krepitvi mednarodnega sodelovanja, krepitve kompetenc podjetij, sodelovanja s podpornim okoljem v tujini ter prenos znanja in dobrih praks v Slovenijo (reforma A).

Agencija je v letu 2023 pristopila k izvajanju sofinanciranja raziskovalno-inovacijskih projektov v podporo zelenemu prehodu, pri katerih so sofinancirani dolgoročnejši veliki raziskovalno-inovacijski sodelovalni projekti (investicija B), ter izvajanju sofinanciranja projektov in programov za krepitev mednarodne mobilnosti slovenskih raziskovalcev in raziskovalnih organizacij ter za spodbujanje mednarodne vpetosti slovenskih prijaviteljev, s ciljem okrepitev kadrovskih kapacitet in spodbujanja kroženja znanja prek mobilnosti onkraj državnih meja in integracije (investicija C).

Aktivnosti 2024

V celotnem obdobju od pričetka izvajanja NOO je bilo sklenjenih 12 pogodb o zaposlitvi v okviru financiranja iz sredstev NOO, s čimer je bil presežen zahtevani kazalnik investicijske dokumentacije (zahtevanih 10 podpisanih pogodb o zaposlitvah), Zaradi fluktuacije kadra je trenutno število zaposlenih v okviru NOO 8.

V okviru izvajanja programa Aktivnosti krepitve ARIS in sistema upravljanja R&I je agencij v letu 2024 v soorganizaciji z agencijo SPIRIT izvedla vse za leto 2024 predvidene dogodke usposabljanj za krepitev izvajalskih agencij in mreženja ter povezovanja izvajalskih agencij. Izvedla je štiri skupinska

usposabljanja ter letni dogodek mreženja in povezovanja agencije ARIS in SPIRIT, s čimer so bili doseženi vsi zahtevani kazalniki glede organizacije dogodkov skladno z investicijsko dokumentacijo. O vseh izvedenih aktivnostih je bilo poročano tudi na spletni strani agencije.

Sofinanciranje dolgoročnejših velikih raziskovalno-inovacijskih sodelovalnih programov na lestvici od TRL 3-6

Skladno z Načrtom za okrevanje in odpornost agencija kot izvajalec ukrepa po Uredbi o izvajanju uredbe (EU) o Mehanizmu za okrevanje in odpornost izvaja investicijo Načrta za okrevanje in odpornost Sofinanciranje dolgoročnejših velikih raziskovalno-inovacijskih sodelovalnih programov na lestvici od TRL 3-6 (šifra ukrepa: C3.K8.IB).

Cilj ukrepa je zagotovitev skladnosti in koherentnosti spodbujanja raziskovalnih oziroma raziskovalno inovacijskih projektov sodelovanja med raziskovalnimi organizacijami in gospodarstvom na različnih nivojih stopnje tehnološkega razvoja. Na projektni ravni se krepi sodelovanje med različnimi deležniki inovacijskega ekosistema, hkrati se koherentnost zagotavlja s povezovanjem financiranja različnih stopenj tehnološkega razvoja. Na ta način se zagotavlja večja predvidljivost RR instrumentov.

Agencija je v letu 2023 izvedla izbor štirih velikih konzorcijev in bo do 30. 6. 2026 izvajala sofinanciranje raziskovalno-inovacijskih projektov v podporo digitalizaciji in zelenemu prehodu, kjer se bodo sofinancirali dolgoročnejši veliki raziskovalno-inovacijski sodelovalni programi. Projekti je ocenil European Science Foundation skladno z odločitvijo Znanstvenega sveta ARIS, v okviru izjeme Splošnega akta o postopkih, ki predvideva pilotne raziskovalne projekte, kljub temu da gre za inovacijske projekte TRL3-6. V letu 2024 je agencija izvajala spremljavo tega ukrepa.

Sofinanciranje projektov in programov za krepitev mednarodne mobilnosti slovenskih raziskovalcev in raziskovalnih organizacij ter za spodbujanje mednarodne vpetosti slovenskih prijaviteljev (Investicija C iz Sklada NOO)

Ukrep zagotavlja sinergije različnih virov financiranja in podpira odlične projekte na ravni EU. Cilji vključujejo izboljšanje javnih naložb v RRI, znanstvene odličnosti, povezovanja raziskav z inovacijami ter večjo mobilnost in vlaganja v mlade raziskovalce.

Agencija bo še nadalje (so)financirala projekte za mobilnost raziskovalcev, krepitev kadrovskih kapacitet in prenos znanja prek mednarodnega sodelovanja, financirano iz sredstev NOO.

Na 31. 12. 2024 je bilo sklenjenih 25 pogodb o (so)financiranju.

4. FINANCIRANJE DELOVANJA AGENCIJE V LETU 2024 PO DENARNEM TOKU

Tabela 11: Financiranje delovanja agencije v letu 2024 po denarnem toku

Naziv	Finančni načrt 2024	Realizacija 2024	Indeks realizacije finančnega načrta
Prejeta sredstva iz državnega proračuna za tekočo porabo	6.609.800,00	5.877.633,72	88,92
Prejeta sredstva iz državnega proračuna za investicije	595.200,00	494.250,76	83,04
Sredstva iz državnega proračuna - sklad NOO	505.241,00	404.000,66	79,96
Ostala prejeta sredstva iz proračuna EU	22.455,00	1.757,49	7,83
Ostala prejeta sredstva	0,00	12.607,61	
Skupaj prihodki za izvajanje javne službe	7.732.696,00	6.790.250,24	87,81
A Plače in drugi izdatki zaposlenim	3.643.707,00	3.288.957,15	90,26
B Prispevki delodajalcev za socialno varnost	560.228,00	512.054,60	91,40
C Izdatki za blago in storitve za izvajanje javne službe	2.933.561,00	2.280.212,55	77,73
J Investicijski odhodki	736.787,00	530.975,13	72,07

Skupaj odhodki za izvajanje javne službe	7.874.283,00	6.612.199,43	83,97
Presežek prihodkov nad odhodki za izvajanje javne službe		178.050,81	
Presežek odhodkov nad prihodki za izvajanje javne službe	141.587,00		0,00

Financiranje delovanja agencije in znanstvene dejavnosti se zagotavlja iz ločenih postavk proračuna. Za ožje delovanje agencije (plače, stroški investicije) in izvedbo programskih nalog je bilo po načelu denarnega toka načrtovanih 6.609.800,00 evrov prihodkov, realiziranih pa je bilo 5.877.633,72 evrov prihodkov. V okviru teh sredstev so poleg sredstev za ožje delovanje agencije zagotavljajo tudi sredstva za izvajanje evalvacij in recenzij, mednarodno sodelovanje, promocijo in sodelovanje pri evropskih projektih.

Tabela 12: Financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti v letu 2024

Opis	PP	Ukrep/projekt	Finančni načrt 2024	Realizacija 2024	Odstotek realizacije
Raziskovalna oprema 2023-2027	231469	3330-23-0001	11.795.930,17	11.795.930,17	100,00
Podporne dejavnosti ZRD 2023-2027	231469	3330-23-0002	10.466.890,84	10.466.890,84	100,00
Stabilno financiranje ZDR 2023-2027	231469	3330-23-0003	254.588.299,34	254.581.327,10	100,00
Raziskovalni projekti 2023-2027	231469	3330-23-0004	82.320.696,61	82.320.696,61	100,00
Mednarod. znan. razisk. sodel. 2023-2027	231469	3330-23-0005	1.109.994,04	1.109.994,04	100,00
Skupaj	231469		360.281.811,00	360.274.838,76	100,00

V letu 2024 je bil program dela in finančni načrt agencije nadgrajen z dvema rebalansoma. Proračun agencije za leto 2024 se je v primerjavi z letom 2023 povečal za slabih 31 milijonov EUR, kar je utrdilo naraščajočo krivuljo financiranja znanosti preko agencije in obeta dokončen odmik od posledic varčevalnih ukrepov na področju sofinanciranja raziskovalne dejavnosti.

Tabela 13: Doseganje ciljev v okviru delovanja agencije v letu 2024

Naziv	Ciljna vrednost	Dosežena vrednost	Doseganje ciljev (%)
Odstotek realizacije programa dela (po obračunskem načelu)	100	95	95
Število izvedenih javnih razpisov, pozivov oz. izbirnih postopkov	34	37	109
Število izvedenih nadzorov pravilne porabe sredstev na RO	10	37	370
Število dogodkov za promocijo znanosti	1	1	100

V letu 2024 je bilo izvedenih 12 domačih javnih razpisov in pozivov ter 25 mednarodnih javnih razpisov in pozivov, skupaj 37 razpisov in pozivov, kar je več od načrtovanega števila. Načrtovani mednarodni razpisi so bili pripravljeni v skladu z usmeritvami pristojnega ministrstva.

V letu 2024 je bilo opravljenih 37 revizij namenske porabe sredstev, agencija je na spletni strani objavila Poročilo o ukrepih ARIS na podlagi nadzora namenske porabe sredstev raziskovalnih organizacij za leto 2023.¹

V letu 2024 sta bila organizirana dogodka Dan ARIS in Dan odprtih vrat.

¹ [ARIS-Nadzor-namen-porab-Ukrepi-2024-za-leto-2023.pdf](#)

4.1 Recenzije, evalvacije in ekspertize

Agencija je kljub kadrovskim omejitvam zagotavljala kakovostno izvajanje dejavnosti skladno z zakonskimi podlagami, aktom o ustanovitvi in veljavnimi nacionalnimi strateškimi dokumenti. V letu 2024 je bilo izvedenih 12 domačih javnih razpisov in pozivov ter 25 mednarodnih javnih razpisov in pozivov, od tega je bilo izvedenih 9 mednarodnih razpisov in pozivov – prijave na podlagi neposrednih pogodb.

Javni razpis za (so)financiranje raziskovalnih projektov je izveden po ocenjevalnem postopku, katerega bistveni del predstavlja priprava usklajenega poročila med dvema ocenjevalcema. V primeru neusklajenega poročila agencija pridobi tretjo recenzijo. Pomemben element v postopku ocenjevanja pri tem javnem razpisu je izvedba neodvisnega strokovnega nadzora, ki ga opravi znanstveni urednik ter vzpostavitev neposredne komunikacije med znanstvenim urednikom in recenzenti. Elementi ocenjevanja in posledično prijavi obrazec ter ocenjevalni list so pripravljeni po zgledu javnih razpisov Obzorja Evropa oziroma ERC. Recenzenti so k prijavam določeni naključno, njihovo strokovno usposobljenost pa nato preverijo in potrdijo člani zunanjega ekspertnega panela. V okviru javnega razpisa za (so)financiranje raziskovalnih projektov se izvede vsaj eno izobraževanje za recenzente, ki potrdijo sodelovanje v ocenjevanju za tisto leto, ter izobraževanje za znanstvene urednike.

V okviru javnih razpisov za (so)financiranje raziskovalnih projektov postopoma prehajamo na uporabo ERC klasifikacije: v javnem razpisu za leto 2024 smo na ravni ERC ved in področij opredelili delitev sredstev na javnem razpisu, medtem ko je ocenjevanje potekalo še na ravni starih ARRS področij.

Evalvacija stabilnega financiranja

Agencija si je prizadevala uskladiti ustrezni izvedbeni model evalvacije z deležniki z raziskovalnega prostora glede izračuna variabilnega dela stabilnega financiranja, saj je takšno sistemsko evalvacijo mogoče izvesti izključno v sodelovanju z njimi. Predlog zaključnih komentarjev novele ZZrID in predlog novega splošnega akta o evalvacijah in izvajanju stabilnega financiranja sta bila v začetku julija 2024 posredovana na resorno ministrstvo.

Tretji odstavek 25. člena ter 104. člen veljavnega ZZrID sicer določata, da se v četrtem letu prvega pogodbenega obdobja, tj. v letu 2025, največ 5 % vsote sredstev ISF in PSF razdeli ob upoštevanju opredeljenih kazalnikov evalvacije raziskovalnih organizacij po kriterijih znanstvene odličnosti, mednarodne vpetosti in družbenega in gospodarskega vpliva, pri čemer se nobenemu od prejemnikov stabilnega financiranja ne smejo sredstva zmanjšati za več kot 3 %. 23. člen veljavnega Splošnega akta o stabilnem financiranju znanstvenoraziskovalne dejavnosti določa formulo za izračun (po skupinah RO), vendar uporabe te formule nista podprla niti KOsRIS niti Rektorska konferenca; enako velja za varianti izračuna po vedah oz. kombinacijo izračuna po vedah in skupinah RO, ki jih je pripravila ARRS do vključno marca 2023. Glede na navedeno smo skupaj z MVZI pristopili k oblikovanju novih rešitev, v dialogu z raziskovalno sfero. Nova usklajena rešitev bo predvidoma zajemala zaključen cikel samoevalvacije institucij v 4., evalvacijo s strani zunanjih evalvatorjev v upravljanju agencije v 5. in pogajanje glede doseganja KPI (brez finančnih posledic) med JRO in MVZI v 6. letu pogodbe o stabilnem financiranju.

V letu 2024 je potekal konzultacijski postopek o konceptih evalvacije znanstvenoraziskovalne dejavnosti (tj. o evalvaciji raziskovalnih programov, samoevalvaciji in zunanji institucionalni evalvaciji), ki je vseboval serijo posvetov v živo in po spletu. Poleg tega je sektor pripravil tudi prvi osnutek obširnejšega gradiva za pojasnjevanje koncepta evalvacij v skladu s priporočili mednarodne raziskovalne skupnosti. Agencija je pripravila predlog sprememb in dopolnitev Splošnega akta o stabilnem financiranju znanstvenoraziskovalne dejavnosti, se pri tem posvetovala z raziskovalno skupnostjo in delovno skupino za splošne akte. Konec leta 2024 je bil predlog posredovan v predhodno soglasje MVZI. Kasneje sprejeti predlog sprememb in dopolnitev splošnega akta o stabilnem financiranju znanstvenoraziskovalne dejavnosti je osnova za strokovni pregled načrta izvajanja ZRD in letnih poročil prejemnika stabilnega financiranja, kar bo osnova za razdelitev sredstev po 25. členu ZZrID.

V skladu s 30. členom ZZrID je treba izvesti evalvacijo raziskovalnih programov v okviru stabilnega financiranja. V ta namen je agencija v letu 2024 razvijala nov model evalvacij raziskovalnih programov, ki bo ustrezal zahtevam ZZrID in razvojnim normam ERA, ter za razpis v letu 2024 ocenjevanje prvič izvesti po področjih panelov Evropskega raziskovalnega sveta v skladu s 30. členom ZZrID.

Agencija je pripravljala prenovu ocenjevalnega sistema raziskovalnih programov po področjih ERC.

4.2. Promocija

Na področju komuniciranja z javnostmi je temeljni cilj delovanja agencije prispevati k bolj celovitemu, objektivnemu in verodostojnemu poročanju ter javni razpravi o znanstvenoraziskovalni in inovacijski dejavnosti v Republiki Sloveniji.

Agencija je v letu 2024 okrepila svoje delovanje na področju promocije znanosti z zavedanjem, da uspešno komuniciranje z deležniki in ciljnimi javnostmi temelji na ustrezno zasnovani strategiji komuniciranja, ki opredeljuje temeljne komunikacijske cilje in komunikacijske dejavnosti. V skladu s Strategijo komuniciranja z javnostmi je agencija v letu 2024 izvajala ukrepe zastavljenih komunikacijskih dejavnosti, kot so informativni dnevi, spletne delavnice, strokovni posveti in podobno. V okviru izvajanja NOO je agencija izvedla vse zastavljene komunikacijske aktivnosti v okviru organizacije in izvedbe štirih dogodkov usposabljanja in mreženja ter novembra izvedla že sedmi nacionalni dogodek »Dan ARIS: Podpiramo odličnost«. V decembru 2024 smo prvič izvedli tudi dan odprtih vrat za neposrednejšo komunikacijo z zainteresiranimi uporabniki glede izvajanja dejavnosti agencije.

Dan ARIS 2024: Podpiramo odličnost

Dogodek Dan ARIS 2024: Podpiramo odličnost je potekal 18. 11. 2024 v prostorih Narodne galerije v Ljubljani. Na dogodku, ki je bil namenjen krepitvi sodelovanja med znanostjo in gospodarstvom, so se zbrali predstavniki znanstvenoraziskovalnega in gospodarskega področja, odločevalci z obeh področij ter zainteresirana širša javnost.

Dr. Špela Stres (takratna direktorica agencije), je zbranim predstavila novosti v okviru dejavnosti agencije in aktivnosti, ki so usmerjene v izboljšanje sodelovanja med znanostjo in gospodarstvom. Predsednik Državnega sveta Republike Slovenije Marko Lotrič je poudaril, da v času tehnološkega napredka in bliskovitega vzpona umetne inteligence ter globalizacijskih učinkov potencial še vedno ni v celoti izkoriščen, ter izpostavil, da se v tesni in učinkoviti povezavi med znanostjo in gospodarstvom najde priložnost za prebojne projekte. Ob tem pa je poudaril, da mora država zagotoviti okolje, ki bo z ustreznimi spodbudami in zakonodajo olajšalo sinergijo med raziskovalci in gospodarstvom. Dr. Igor Papič, minister za visoko šolstvo, znanost in inovacije, je prav tako izpostavil pomen vlaganj v raziskave, razvoj in inovacije ter namenil nekaj besed predvidenim javnim razpisom za ta področja.

Program se je nadaljeval z razpravo o zmanjšanju razkoraka med znanostjo in gospodarstvom, kjer so udeleženci izpostavili ključne ovire in izzive, ki zavirajo sodelovanje, ter iskali rešitve za omogočanje lažjega prehoda idej iz raziskovalnih in izobraževalnih institucij na trg.

V popoldanskem delu sta se odvili dve vsebinski delavnici. Prva je raziskovalcem omogočila pridobitev znanja za uspešno komuniciranje znanstvenoraziskovalnih projektov, druga pa je obravnavala izzive in priložnosti za podjetja, ki inovirajo.

V zadnjem sklopu programa so potekale okrogle mize Odlični v znanosti 2024, kjer so udeleženci spoznali najvidnejše raziskovalne dosežke znotraj sedmih ved (naravoslovje, tehnika, medicina, biotehnika, družboslovje, humanistika in interdisciplinarne raziskave).

Sledila je podelitev priznanj Odlični v znanosti 2024, ki so se je udeležili tudi nekateri letošnji dobitniki Zoisovih priznanj in nagrad. Odlični v znanosti je projekt, ki ga je agencija izvedla v okviru promocije znanosti že 13. leto zapored, v izbor dosežkov Odlični v znanosti 2024 je bilo izbranih 25 dosežkov.

Na zaključku dogodka je bil organiziran slavnostni sprejem nove generacije mladih raziskovalcev in raziskovalcev, ki jih je z motivacijskim nagovorom pozdravil tudi prejemnik Zoisove nagrade za življenjsko delo 2024, akad. prof. dr. Željko Knez.

Dogodka se je udeležilo več kot 250 mladih in uveljavljenih raziskovalcev, mentorjev ter predstavnikov gospodarstva, izobraževalnih, inovacijskih in raziskovalnih ustanov.

Dogodek je bil umeščen tudi v program Meseca znanosti 2024, ki ga izvaja Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije.

Dan odprtih vrat

Agencija je 12. 12. 2024 uspešno izvedla prvi Dan odprtih vrat ARIS.

Dogodek, ki je potekal v okviru Meseca znanosti 2024, je bil namenjen predstavitvi delovanja agencije širši javnosti ter njeni vlogi pri spodbujanju odličnosti na področju raziskovanja, razvoja in inovacij (RRI).

Program dogodka je vključeval predstavitev delovanja agencije na področjih:

- (so)financiranja raziskovalnih projektov ter poteka aktualnih javnih razpisov za leto 2025,
- (so)financiranja inovacijskih projektov ter načrtovanih javnih razpisov za leto 2025,

- mednarodnega sodelovanja s poudarkom na sofinanciranju bilateralnega sodelovanja in spodbujanja mobilnosti raziskovalcev,
- stabilnega financiranja in evalvacij raziskovalnih organizacij,
- odprte znanosti in analiz,
- vzpostavljanja RRI stičišča in okrepljenega komuniciranja ter priprave dogodkov mreženja in povezovanja,
- pravnih in splošnih zadev ter
- finančno poslovnih zadev in vsebin poslovne informatike naše agencije.

Dogodek je privabil 82 udeležencev, ki so v sproščenem vzdušju in v neposrednem razgovoru z zaposlenimi pridobili dragocene informacije o delovanju agencije in posameznih sektorjev ter novostih v dejavnosti agencije.

4.3 Mednarodno sodelovanje

Agencija aktivno deluje v okviru neformalnega združenja Global Research Council in združenja Science Europe, sodelovanje z European Science Foundation (na področju ocenjevalnih postopkov), mednarodnih iniciativ kot je COARA, Coalition S itd. Poteka tudi nadaljnje sodelovanje v okviru multilateralne sheme vodilne agencije Weave.

Aktivna udeležba predstavnikov in predstavnic agencije se izvaja tudi v iniciativah prostora ERA (JPI Urbana Evropa, NORFACE in partnerstvo DUT ter PRIMA).

5. POROČILO O CILJIH IN REZULTATIH DELA DIREKTORJA AGENCIJE ZA LETO 2024

Vlada Republike Slovenije je na 144. dopisni seji izdala odločbo št. 01410-6/2023/12 z dne 27. 10. 2023, da se dr. Špela Stres imenuje za direktorja agencije, za mandatno dobo petih let, za obdobje od 5. 11. 2023 do 4. 11. 2028.

5.1 Povzetek poročila direktorja Javne agencije za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije

Cilji in pričakovani rezultati dela direktorja s ključnimi kazalniki so bili predvsem:

1. Izvedba vseh aktivnosti po Programu dela in finančnem načrtu agencije na letni ravni (pričakovani rezultat dela direktorja je realizacija planiranih aktivnosti iz programa dela in finančnega načrta agencije):
V letu 2024 so bile v večji meri izvedene aktivnosti iz Programa dela in finančnega načrta 2024. Agencija je v letu 2024 izboljšala normativni, organizacijski, strokovni in izvedbeni sistem delovanja za izvajanje nalog iz svojega področja in izvedla večino načrtovanih nalog ter uspešno uresničila letne cilje po posameznih področjih. V letu 2024 je bila izvedena reorganizacija vsebinskih in podpornih sektorjev po področjih. V Kabinetu direktorja je pričela delovati dvočlanska ekipa za nadzor namenske porabe sredstev pri raziskovalnih organizacijah in drugih prejemnikih sredstev, ravno tako sta zadolženi za koordinacijo notranje revizije, ki jo zagotavlja zunanji izvajalec. Za ocenjevanje raziskovalnih projektov je bil pilotno uveden sistem naključne izbire recenzentov s pomočjo za to posebej razvite računalniške aplikacije. Prvič je bil izveden Javni razpis Gravitacija in Strateški projekti. V letu 2024 je potekalo tudi vzpostavljanje pravnih podlag za izvajanje inovacijske dejavnosti. V okviru delovnih skupin je bil skladno z načeli odprte znanosti oblikovan nov koncept ocenjevanja raziskovalnega dela, ki temelji na kvalitativnem ocenjevanju, ne le na ocenjevanju bibliometričnih kazalnikov. Agencija je nadaljevala z izvajanjem Načrta za okrevanje in odpornost. Prenovljena ali na novo vzpostavljena je bila vrsta pravnih aktov, vzpostavljen je bil sistem evalvacij na področju stabilnega financiranja.
2. Finančna realizacija izvedbe Programa dela in finančnega načrta agencije na letni ravni (pričakovani rezultat dela direktorja je letna finančna realizacija programa dela in finančnega načrta agencije):

Realizacija finančnega načrta je v letu 2024 znašala 95,13 % gledano po obračunskem toku. Po denarnem toku je bila realizacija 100,00 %. Agencija za leto 2024 beleži presežek prihodkov nad odhodki v višini 53.390,83 evrov po načelu poslovnega dogodka.

3. Realizacija letnega načrta investicij (pričakovan rezultat dela direktorja je realizacija letne, v programu dela in finančnem načrtu načrtovane vrednosti investicij):
Agencija je v letu 2024 za namen investicij iz proračuna prejela 482.753,48 evrov ter za investicije delno porabila presežek prihodkov nad odhodki v višini 31.038,21 evrov. V letu 2024 je povečala vrednost dolgoročnih sredstev za 603.475,23 evrov, v znesek je vključeno povečanje vrednosti licenc, ki bodo poravnane iz sredstev prihodnjih let v skupni višini 89.683,54 evrov.

Tabela 15: Pregled investicij v letu 2024

Zaporedna številka	Vrsta investicije	Viri sredstev	Finančni načrt 2024	Skupaj nabave iz FN 2024	Delež realizacije
a	b	c	d	e	f=e/d*100
1	Redne posodobitve in nakupi strojne opreme	Proračun - MVZI	94.000,00	94.000,38	100
2	Investicije v neopredmetena in opredmetena sredstva	Presežek ARIS	141.587,00	31.038,21	22
3	Redne posodobitve in nakupi programske opreme	Proračun - MVZI	3.000,00	2.013,00	67
4	Licenčna za programsko opremo (MSEA)	Proračun - MVZI	46.100,00	32.011,62	69
5	Dograditev informacijskega sistema	Proračun - MVZI	440.200,00	344.841,86	78
6	Pisarniška in komunikacijska oprema	Proračun - MVZI	11.900,00	9.887,03	83
	SKUPAJ		736.787,00	513.792,10	70

Zaradi zamika pri realizaciji zaposlovanja se je zamaknilo tudi opremljanje dodatno najetih poslovnih prostorov zato so sredstva presežka prihodkov nad odhodki iz preteklih let namenjena za investicije v strojno in ostalo opremo ostala konec leta 2024 neporabljena v višini 110.548,79 EUR. Sredstva bo agencija porabila v letu 2025 in prihodnjih letih skladno s sklepi Vlade RS o razporeditvi presežka prihodkov nad odhodki. Zaradi zamud pri izvedbi skupnega javnega naročila za licenčino za programsko opremo MSCA je bilo plačilo za leto 2024 nižje od načrtovanega. Nov projekt za dograditev informacijskega sistema agencije se je pričel izvajati 30. 11. 2023 in posledično niso bila črpana vsa razpoložljiva sredstva 2023. Poleg tega je bilo v proračunu 2024 načrtovano, da bo realizacija projekta v letu 2024 več kot polovica celotne vrednosti projekta. Aktivnosti so sicer intenzivno potekale, ampak nesorazmerja v dinamiki niso uspeli v celoti nadoknaditi, v letu 2024 je bilo realiziranih 78 odstotkov načrtovanih sredstev za investicijski del informacijskega sistema agencije.

4. Zagotavljanje kakovosti izvajanja storitev agencije (pričakovan rezultat dela direktorja je, da vsaj 70 % uporabnikov storitev agencije v Anketi o zadovoljstvu uporabnikov storitev agencije, ki jo letno izvede agencija, pozitivno oceni kakovost storitev agencije):
Agencija si z rednim spremljanjem kakovosti storitev nenehno prizadeva za izboljševanje svojih storitev. Agencija je spomladi 2024 izvedla anketo o kakovosti svojih storitev, ki jo je poslala vsem raziskovalnim organizacijam, ki jih je v letu 2023 financirala. Prejela je 296 pravilno izpolnjenih anket (od tega so bile 203 ankete pravilno izpolnjene do konca). V analizi je bilo upoštevanih 203 anket, ki so bile pravilno izpolnjene do konca. Večina anketirancev je prihajala iz javnega raziskovalnega zavoda (37 %) ter javnega visokošolskega zavoda (27 %). Splošno zadovoljstvo oziroma sodelovanje z agencijo so uporabniki ocenili kot pozitivno v 86 %. Največ sodelujejo s Sektorjem za raziskovalne projekte ter s Sektorjem za stabilno financiranje. Več kot polovica uporabnikov je z delom zaposlenih zadovoljna ali

zelo zadovoljna. Dnevno 19 anketirancev uporablja spletno stran agencije, 50 anketirancev tedensko, 60 anketirancev mesečno in 74 anketirancev nekajkrat letno oziroma pred javnimi razpisi. Rezultati ankete so bili obravnavani na kolegiju direktorja agencije ter upravnem odboru agencije.

5. Zagotavljanje promocije in širjenja znanstvenih spoznanj na letni ravni (pričakovani rezultat dela direktorja je letna izvedba aktivnosti za predstavitev dosežkov znanosti različnim javnostim):
Agencija je v letu 2024 organizirala Dan ARIS in Dan odprtih vrat, s čimer je zagotavljala promocijo in širjenje znanstvenih spoznanj ter inovacijske dejavnosti.
6. Zagotavljanje neodvisnega in mednarodno primerljivega raziskovalnega evalvacijskega sistema pri odločanju o izbiri raziskovalnih projektov (pričakovani rezultat dela direktorja je letna izvedba javnega razpisa za raziskovalne projekte na podlagi neodvisnega, mednarodno primerljivega ocenjevalnega postopka s tujimi recenzenti):
Agencija je v okviru Javnega razpisa za (so)financiranje raziskovalnih projektov za leto 2024 uvedla naključno določanje recenzentov k projektnim prijavam (njihovo strokovno usposobljenost so preverili in potrdili člani zunanjega ekspertnega panela). Uvedena je bila tudi nadgradnja neodvisnega strokovnega nadzora nad ocenami s strani znanstvenih urednikov in sicer vzpostavitev možnosti neposredne komunikacije med znanstvenimi uredniki in recenzenti na spletnem ocenjevalnem portalu na Digital Forms.
7. Zagotavljanje javno dostopnih analiz o izvajanju znanstveno raziskovalni dejavnosti v Sloveniji (pričakovani rezultat dela direktorja je javna objava publikacije Letno poročilo agencije, v katerem so predstavljeni podatki o financiranju raziskovalne dejavnosti iz sredstev državnega proračuna v preteklem letu):
Agencija je zagotavljala javnosti temeljne podatke o znanstvenoraziskovalni in inovacijski dejavnosti. Splošni analitski podatki o izvajanju znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti v primerjalnem smislu med leti in s svetovnim okoljem so na voljo na spletni strani agencije pod rubriko Pregledi in analize, na podstrane Mednarodne primerjave, Obseg in struktura financiranja ter Analize. Rubriki Mednarodne primerjave ter Obseg in struktura financiranja sta na voljo tudi v angleškem jeziku. Rubrika Mednarodne primerjave je namenjena primerjavam med državami članicami EU. V rubriki so zbrani bibliometrijski in nekateri ključni statistični podatki. Viri podatkov so SURS, Eurostat, InCites, SciVal, EIS, Evropski patentni urad in drugi. V rubriki Obseg in struktura financiranja so analitsko obdelani in prikazani podatki o financiranju znanstvenoraziskovalne dejavnosti, ki jo financira agencija iz proračuna Republike Slovenije. Prikazani so tudi podatki za posamezna pretekla leta, ki jih je financirala agencija. Predstavitev pri najpomembnejših instrumentih vključuje prikaze o porazdelitvah po vsebinskih sklopih, po letih, po raziskovalnih področjih ter po starosti in spolu izvajalcev. Te porazdelitve dajejo vpogled v spreminjanje financiranja po namenih in po področjih ter v starostno in spolno strukturo raziskovalcev, ki jih financira agencija. Podatki so prikazani tako po številu raziskovalcev kot po ekvivalentih polnega delovnega časa, kar je tudi običajna statistična kategorija. Podatki na spletni strani se enkrat letno ažurirajo in sicer takoj, ko so na voljo najnovejši podatki za zgoraj opisana področja. Sektor za analize je odgovoren za redno in pravočasno poročanje podatkov Statističnemu uradu RS in Ministrstvu za finance. V okviru poročanja podatkov o državnih pomočeh, je agencija tudi v letu 2024 na spletu objavila poročilo o strukturi, rezultatih in učinkih raziskovalnih projektov v okviru dodeljenih shem državnih pomoči v letu 2023. Novoustanovljeni sektor za analize se je v letu 2024 kadrovsko okrepil in pripravil osnutek strategije delovanja sektorja, hkrati pa prevzel centralno vlogo zbiranja, obdelave in analiziranja podatkov. Nabor nalog, ki jih opravlja sektor, se je močno razširil, kar skupaj s težavnim pridobivanjem podatkov predstavlja glavno omejitev za razvojno delo.

6. UGOTOVITVE MINISTRSTVA PRI NADZORU NAD DELOM JAVNE AGENCIJE ZA ZNANSTVENORAZISKOVALNO IN INOVACIJSKO DEJAVNOST REPUBLIKE SLOVENIJE IN DELA DIREKTORJA AGENCIJE ZA LETO 2024

Ministrstvo v okviru nadzora nad delovanjem agencije za leto 2024 ni ugotovilo kršitev zakonitosti poslovanja. To potrjuje visoko stopnjo skladnosti delovanja agencije z zakonodajnimi in regulativnimi zahtevami, hkrati pa izkazuje odgovorno, pregledno in strokovno upravljanje sredstev, kar je temelj zaupanja v javne institucije in nujen pogoj za legitimnost njihovega delovanja.

Agencija je v pretežni meri uspešno uresničila zastavljene cilje, kot so bili opredeljeni v Programu dela in finančnem načrtu za leto 2024, vključno z rebalansi. S tem je zagotovila stabilno in učinkovito izvajanje raziskovalne dejavnosti, kar pomembno prispeva k nemotenemu razvoju raziskovalnega in inovacijskega prostora v Sloveniji. Njeno delovanje je v letu 2024 tako potekalo brez večjih odklonov od načrtovanih vsebin, kar priča o visoki ravni operativne zrelosti in institucionalne stabilnosti.

Značilen premik v smeri okrepljenega sistemskega financiranja znanosti se odraža tudi v povečanju proračuna agencije. V primerjavi z letom 2023 se je ta povečal za skoraj 31 milijonov evrov, kar utrjuje trend postopnega in stabilnega naraščanja javnega vlaganja v znanost preko agencije. To predstavlja pomemben korak k trajnostnemu okrevanju po obdobju varčevalnih ukrepov in omogoča raziskovalnim organizacijam bolj predvidljivo načrtovanje, dolgoročneje usmerjanje raziskovalnih programov ter dvig kakovosti znanstvene produkcije na nacionalni in mednarodni ravni.

Agencija je v letu 2024 realizirala 100 % financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti po denarnem toku, kar pomeni, da so bile vse načrtovane naloge na področju financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti izvedene v celoti. Ta rezultat odraža visoko stopnjo finančne discipline, operativne učinkovitosti in usklajenosti med načrtovanjem in izvedbo. Popolna realizacija utrjuje kredibilnost agencije kot ključnega nacionalnega akterja na področju znanstvenega financiranja.

Pomemben kazalnik uspešnega delovanja je tudi preseženo število izvedenih javnih razpisov. Agencija je v letu 2024 izvedla 37 razpisov in pozivov – 12 domačih in 25 mednarodnih – kar presega načrtovane cilje. S tem je povečala razpoložljivost sredstev za različne segmente raziskovalne skupnosti, omogočila bolj fleksibilno odzivanje na raziskovalne in družbene izzive ter dodatno spodbudila vključenost slovenskih raziskovalcev v mednarodne raziskovalne tokove. Priprava mednarodnih razpisov je potekala v skladu z usmeritvami resornega ministrstva, kar zagotavlja skladnost z nacionalno raziskovalno politiko in evropskimi strateškimi okviri.

Nadalje je agencija izvedla 37 nadzorov nad namensko porabo sredstev raziskovalnih organizacij, kar pomembno presega načrtovano število. Intenzivnejši nadzorni mehanizmi prispevajo k večji transparentnosti, krepijo integriteto porabe javnih sredstev in prispevajo k doslednemu uresničevanju pogodbenih obveznosti izvajalcev. Javna objava Poročila o izvedenih ukrepih na podlagi nadzorov za leto 2023 še dodatno utrjuje zaupanje v delovanje agencije in spodbuja odgovorno ravnanje prejemnikov financiranja.

Direktor agencije je v letu 2024 uspešno uresničil cilje, določene v Programu dela in finančnem načrtu. Pod njegovim vodstvom je bila agencija okrepljena na vsebinskem, organizacijskem in sistemskem področju, kar se odraža v izboljšani učinkovitosti, večji preglednosti in večji usmerjenosti k uporabnikom. Med ključnimi dosežki izstopajo reorganizacija notranjih struktur, okrepitev notranjega nadzora nad namensko porabo sredstev, pilotna uvedba sistema naključnega izbora recenzentov ter izvedba dveh novih javnih razpisov – tematsko usmerjenega razpisa Gravitacija in razpisa, vezanega na vračanje izjemnih znanstvenikov- Strateški projekti. Ti ukrepi bistveno prispevajo k profesionalizaciji delovanja, večji objektivnosti postopkov dodeljevanja sredstev ter prilagajanju strateškim prioritetam znanstvenoraziskovalne in inovacijske politike.

Pomemben strateški napredek je predstavljala priprava pravnih podlag za izvajanje inovacijske dejavnosti ter za izvajanje dejavnosti v pristojnosti drugih ministrstev ne glede na vir sredstev ter zasnova novega evalvacijskega modela, ki temelji na načelih odprte znanosti. Ta model presega zgolj kvantitativne metrike in omogoča celovitejšo presojo znanstvenih dosežkov. Na ta način agencija postavlja temelje za sodobno in mednarodno primerljivo ocenjevanje raziskovalne kakovosti.

Agencija je kljub zamikom pri investicijah zagotovila ustrezno prerazporeditev sredstev in povečala vrednost dolgoročnih sredstev. Skupna realizacija investicij je sicer dosegla 70 %, vendar bodo preostala sredstva uporabljena v letu 2025.

Z vidika uporabniške izkušnje je agencija ohranila visoko raven zadovoljstva – 86 % anketiranih je sodelovanje z agencijo ocenilo kot pozitivno, več kot polovica pa je izrazila zadovoljstvo z delom zaposlenih. To potrjuje, da agencija uspešno gradi partnerski odnos z raziskovalnim okoljem, kar spodbuja konstruktivno sodelovanje pri uresničevanju nacionalnih znanstvenih ciljev.

Pomemben del javnega udejstvovanja sta predstavljala Dan ARIS in Dan odprtih vrat, s katerima je agencija dodatno utrdila svojo vlogo v javnem prostoru in prispevala k širšemu razumevanju pomena znanosti med državljanji. S takšnimi aktivnostmi agencija spodbuja odprto komunikacijo med znanstveno skupnostjo in širšo družbo ter krepi zaupanje v pomen javnega financiranja znanosti. Hkrati je v letu 2024 pričela krepiti tudi področje občanske znanosti, kar predstavlja pomembno novost v krepitvi sistema popularizacije znanosti.

Na področju evalvacije je agencija dodatno izboljšala preglednost in mednarodno primerljivost postopkov z vključevanjem tujih recenzentov in znanstvenih urednikov, kar bistveno povečuje objektivnost ocenjevanja in krepi konkurenčnost slovenskih raziskovalcev v mednarodnem prostoru.

Z vzpostavitvijo novega sektorja za analize in redno objavo podatkov o obsegu, strukturi in učinkih financiranja je agencija pomembno okrepila svojo analitično funkcijo. To omogoča podatkovno podprto upravljanje raziskovalne politike, izboljšuje strateško načrtovanje in povečuje preglednost delovanja agencije v očeh javnosti in financerjev.

Skupni rezultati kažejo na učinkovito, strokovno in strateško vodenno institucijo, ki pod vodstvom direktorja uspešno uresničuje svojo vlogo osrednjega izvajalca nacionalne znanstvene in inovacijske politike. Skladnost z zakonodajo, realizacija proračuna, preseganje ciljev, pozitivno ocenjena uporabniška podpora in okrepljena organizacijska struktura dokazujejo, da agencija deluje v skladu z najvišjimi standardi javnega sektorja ter z jasno usmeritvijo k dolgoročnemu razvoju slovenskega znanstvenoraziskovalnega in inovacijskega prostora.